

Svobodni sindikati so v torek na tiskovni konferenci v dobre pol ure do tal sesuli slovensko oblast in njene poteze. Vlado in njeno politiko, stranke, parlament in celo državni svet, vse so razcefrali.

O tem pišemo na 4. strani. Na 2. strani ugibamo, kaj sindikatom v anarhičnem, brezizhodnem položaju sploh še ostane. V Ravbarkomandi pa ostaja Artur zadnja možnost, edini možni posrednik med arogantnim Drnovškom in ZSSS.

Glavni urednik
Marjan Horvat

Odgovorni urednik
Ciril Brajer

Telefon: 313-942

Naročnina in prodaja:
321-255

Telefaks: 311-956

Naslov: ČZP Enotnost,
Dalmatinova 4, Ljubljana

časopis slovenskih delavcev

Ljubljana, 4. novembra 1993, št. 47, letnik 52, cena 160 SIT

USTAVNI SPOR, KER VLADA NE SPOŠTUJE KOLEKTIVNIH POGODB
stran 6

ČUDNE IGRICE CELJSKIH OBLASTNIKOV V Zdravilišču Dobrna in Celjskih lekarnah
stran 15

MAFIJA V SLOVENIJI NI VEČ PRISPODOBA
stran 3

BELE HALJE NA DVEH BREGOVIH
stran 13

SPISEK 30 REKORDNIH PLAČ BURI DUHOVE

Polemika
in anketa
na 10. in 11. strani

DE, sreda 14⁰⁰, dan pred obletnico Oktobrske revolucije

**DELAVKE IN DELAVCI,
ZA DELO IN PRAVICE GRE!**

Pokažimo oblastnikom in lastnikom, da nočemo takšne gospodarske in socialne politike, ki ukinja delovna mesta, delavce odpušča in ustvarja armado brezposelnih.

Svobodni sindikati Slovenije temu odločno nasprotujemo, zato vas, delavke in delavci, vabimo

NA DELAVSKI PROTESTNI SHOD

**v soboto, 6. novembra 1993, ob 11. uri,
na ploščadi pred Metalko v Ljubljani**

Povejmo oblastnikom in lastnikom, da morajo gospodarsko in socialno politiko spremeniti,

da bo po meri delavk in delavcev.

Svobodni Sindikati Slovenije

»TECI, SAVO, Teci...«

Politika na Slovenskem je bistveno določena z vojsko, saj je Kučanov edini preostali protigravec abrambni minister Janez Janša. Ker je J. J. do nadaljnega še vedno predsednik Socialdemokratske stranke Slovenije (SDSS), moramo žal ugovoriti, da kljub vsem očitkom desničarstva slovenski politični prostor še vedno obvladujejo socialdemokrati, naj gre za prenovljenega Kučana ali antikomunista Janšo. Tako se Slovenija še ni premaknila od dileme prvih volitev. Le da so Pučnika počasi nesli – od Kučanovega protikandidata je počasi lezel navzdol: predsednik »sveta Demosa«, razbijalec Demosa, podpredsednik vlade »levosredinske koalicije«, nazadnje poslanec v državnem zboru in v perspektivi pensioner v Zupančičevi jami. Ko je že bilo videti, da bo socialdemokratski tabor doživel svojo združitve po maksimalni varianti, ko je Pučnik v Trstu de Michelisu podpisal razbitje Demosa – tedaj se je zgodilo tisto nepredvideno! Celo Zakej bi bil pripravljen priznati Pučnika za predsednika socialdemokracije (združitve po varianti B: SDSS + SSS na eni in ZLSD na drugi strani), toda tedaj je Pučniku udarilo do zavesti, kaj je bil storil! Čeprav je vedel, da lahko stori samo še politični harakiri, se je odločil zanj. Z imenovanjem J. J. za predsednika SDSS je padla v vodo združitve »na levičarje... Zakej je običajno nekje v volilnih »strelskih jarkih« in po SDSS, LDS in SKS (blagopokojni, seveda) snubi sedaj Plutove ekocostaliste iz ZESS. V končni fazi je ta Pučnikov posthumni triumf z izvolitvijo J. J. na čelno pozicijo SDSS objektivno – in mi vemo, kaj ta beseda »objektivno« pomeni v dialektiki! – šel na roko Ribičiču, Kreftu, Bekešu in Kocijančiču...

Končno je napočil čas, da se povprašamo, kako to, da na prvih in potem še na drugih volitvah ni nastopila res lepa desna alternativa predsedniku republike. Ker J. J. v intervjuju za Nedeljca (28. 10. 1993) priznava Kučanu legitimno izvolitev in se odrekta »bolgarskemu scenariju« rušenja politične scene, to pomeni, da gre pri J. J. zaradi procesa proti četverici (in treh mesecih lga) za dolgo-ročno zamero. Ker pa desnica ni že skrajna ponudila alternative: podjetništvo ali udobomafija, problem št. 1, kako konstituirati desnico! Levice, vključno z vsemi socialdemokrati, imamo še preveč na razpolago! To se je potrdilo še enkrat v Nedeljcu, kjer je ob intervjuju z J. J. izšel še oglas (Vpišite se v SDSS, vabi predsednik J. J., da o socialdemokratski mladini ne govorimo...), pa ni nič pomagalo. J. J. bi lahko vedel, da geslo »Mikrofon je vaš!« velja samo tako dolgo, dokler ga imaš v roki... Tako pa lahko prebira vesoljna Slovenija ministrove dostavke v kurzivu... Tako imamo dokončni in kronski dokaz, da je vsa »slovenska pomlad« (ali za druge »sestop z oblasti«) potekala

Dokaz, da J. J. sploh ne obstaja

J A N Š A Ivan		(priimek in ime)		Formula
17. 9. 1958		(datiško ime)		
Ljubljana	IME	očeta Janez		Posebna znamenja
Ljubljana		materne Frančiška		
Slovenija	Dekliški priimek		Erjavec	
Narodnost Slovenec	Državljanstvo		SFRJ	
Solska izobrazba visoka	Poklic dipl. obramboslovec			
Kraj bivanja		časno: Plešivica la, Grosuplje		
Stan samski		ime moža (žene)		
Bivališče zakonca		število otrok		2
Lična imena		Identiteto potrdil		št. os. iz. 14486
Desni prstni odtis		na podlagi fotograf. št.		Lj. center
Vzorec Janez		Opomba:		
Govorni jezik angleško		Podpis opisane osebe		
KT 9				

DVOJNO IME, TROJNI AGENT: Tudi če ni bilo res, prišlo se je pa dobro! Sicer pa imajo socialdemokrati že tradicijo s trojnimi agenti in J. J. ni prvi, je pa največji. Še vedno nezakazovano špijona po Sloveniji agent albanskega Sigurimija, beogradskega KOS-a in kominterne, grozni Refiks Mehmedi (tajno ime: Silvester). Anagaža J. J. za Švabe je mačji kašelj v primerjavi z moščansko zgodbo. Ker je porezan in sam od sebe zvezani socialdemokratski občinski poslanec Boštjan Savenc-Prošenc, sedaj klošar, povedal, kateri strokovnjak za prsiče ga je nagovoril k temu dejanju, ki je eliminiralo prvega trojnega agenta v SDSS, ga bomo morda še res našli s prezeranim vratom nekega dne nekje za cukrarno!

V našem parlamentu mora človek imeti vse češče prekleto dober želodec, da lahko prebavi mojstrovine poslancev. Skrajno neužitno godljo je bilo slišati, ko so se gospodje z dobrimi plačami prerekli, kdo bo direktor zavoda za zdravstveno zavarovanje, kandidat pa je bil gospod Franc Košir, ki je že sedaj vodil ta zavod. Vsi menda že vemo, da se je v poslovanje zavoda zagrizla služba družbenega knjigovodstva in odkrila vrsto nepravilnosti, tudi takih, ki so neposredno oškodovala nas zavarovance. Šlo naj bi za nepravilnosti in nezakonitosti, in kot je mogoče razbrati iz ugotovljenega, so včasih v zavodu delali z denarjem kot svinja z mehóm.

Vse to se je kajpak dogajalo pod vodstvom gospoda Koširja. Nekateri gospodje poslanci, ki dobijo takoj ošpice, če slišijo za kakšno nepravilnost v podjetjih in ustanovah, pa so se v kreganju o direktorstvu gospoda Koširja sprene-

Dvoličnost

vedali, kot da bi pravkar padli z Marsa kot novorojenčki. Prav nič jih niso motile nepravilnosti v zavodu in za njih je bil gospod Košir prava bela ovčka.

Tudi za gospoda poslanca Iva Hvalico. Ta je sicer v parlamentu in zunaj njega znan po svoji preiskovalni nagnjenosti in zagnanosti, vendar pa, kot sedaj kaže, samo v tistih primerih, ki si jih on izbere in ki mu niso všeč. Ko pa gre za strankarske interese, pa na vse skupaj lepo pozabi. In tako je gospod Hvalica vneto zagovarjal gospoda Koširja, češ saj se sam ni koristil pri nepravilnostih v njegovem zavodu, saj proti njemu ni sprožena še nobena prijava in podobne reči, kaj šele, da bi mu bila kakšna krivda dokazana.

Vse lepo in prav. Res je, da moramo človeka, dokler mu ni dokazana krivda, šteti za nedolžnega. Toda na tem svetu obstaja menda tudi moralna odgovornost, če ne še kakšna druga, za tisto, kar pod šefom počenjajo njegovi podrejeni. In gospod Košir je bil odgovoren za poslovanje zavoda za zdravstveno zavarovanje, in če je bilo to poslovanje na krivih poteh, bi pač gospod Košir moral sam odstopiti, ne pa da se pusti kandidirati. Tudi gospod Hvalica, ki je član socialnih demokratov, bi moral biti pri takih rečeh še posebej tankočuten, saj gre pri zdravstvu za javni denar in še za socialno povrh.

Mafija v Sloveniji ni (več) prispodoba

Piše: Martin Ivanič

Istočasno, ko smo v Sobotni prilogi Dela brali portret ministra za gospodarske dejavnosti Maksa Tajnikarja, smo v TV Utripu lahko slišali tudi za nekaj primerov direktorskih plač v družbenih podjetjih. Naj nam to služi za izhodišče.

Minister se menda močno trudi, da bi sindikatom ubil v glavo ekonomsko logiko. Če prav razumem, spadajo v ekonomsko logiko tudi plače. Mogoče minister dobro razume in pravilno pojmuje ekonomsko logiko, kakor se je uveljavila v gospodarstvu normalnem svetu. Toda medtem ko on

sebe, sindikate in najbrž marsikoga v sami vladi oz. parlamentu prepričuje o tej ekonomski logiki, je na delu najbolj vulgarna roparska ekonomija t. i. menedžerjev družbenih podjetij.

Televizijska oddaja nam je namreč postregla z očitno neuradno pridobljeno listo direktorskih plač. Zapomnil sem si tri primere, kjer te plače segajo krepko čez milijon oz. celo čez poldrugi milijon: gre za direktorje Kemo-farmacije, Kompassa in Ljubljanskega sejma.

Najbrž lahko razumete, da sem ob teh številkah ostal brez besed. Ko pa sem si opomogel, je bila moja prva reakcija vsej krvoločnosti navkljub popolnoma ustrezna temu roparstvu: to je za pobiti, sem si dejal in si prisegal, da bom v resnici poleg vseh strankarskih kuplerajev še sam osnoval enega, ki bo v tajnem delu programa vseboval izključno – proti tem roparskim kanakljam. Če namreč državna oblast ni sposobna napraviti reda in se bolj kot z oživljanjem mrtvoudnega državnega gospodarstva ubada z oživljanjem sicer tragično preminu-

arena

Čeprav je demokratični poslanec gospod Igor Omerza po svoji vokalizaciji in retorični maniri nekoliko, včasih pa kar precej dramatičen govorec, ga je večinoma vredno pozornost poslušati. Že zato, ker iz njega ne veje strankarska zatohlost, marveč ekonomska stroka, ki ji pripada; vanjo pa sodi tudi poslovna morala.

Ko so se poslanci dajali o novem direktorju zavoda za zdravstveno zavarovanje, je gospod Omerza zelo pravilno postavil

Odgovornost

vprašanje odgovornosti in postregel z navadami, ki jih poznajo druge urejene države. Tam ob takih nepravilnostih, kot jih je npr. odkrila SDK v omenjenem zavodu, direktor niti po naključju ne bi mogel nadaljevati svoje kariere niti v zavodu niti kje drugje. Tak človek bi bil odpisan za mnoga, če ne že za večna leta.

Seveda je težko pričakovati, da bomo pri nas imeli tak čut odgovornosti kot Japonci, kjer pristojni minister odstopi že, če pride do kakšne večje prometne nesreče. Pri nas so odstopi tako redka stvar kot mavrica pri polni luni. V taki občini, kot je Slovenija, so se gospodje, kot kaže, kar navadili, da se poleg nenehne medsebojnega zmerjanja tudi mirno gledajo v oči vsak s svojim kupčkom ali kupom masla na glavi. Nikogar ni niti malo sram, če je naredil kakšno lumparijo, in na najboljši poti smo, da bodo lumpi postajali heroji in ljudje, ki se jih edine splečja ceniti.

To samo dokazuje, da smo še vedno z obema nogama na Balkanu, kjer je prevara najbolj cenjena reč in kjer prodajalec kupcu, ki je sprejel prvo ceno, zaničljivo pljuje za hrbtom, politiki politikom pa kar odkrito v obraz. Gospodje poslanci, ki se imajo za novo gardo in o Balkanu sicer nečejo nič slišati, so – nekateri od njih – sami polni balkanskih navad. To pa seveda potrjuje tisto, da menjava dlake še ne pomeni menjave značaja.

K sreči opozorila gospoda Omerze in tudi številnih drugih poslancev niso bila zaman in gospod Košir ni bil imenovan za direktorja. Pa nam ne gre za gospoda Koširja ali proti njemu, ampak za načelo. Izid zgodbe o gospodu Koširju je namreč prepričal še eno osramotitev parlamenta, še eno strankarsko mešetarjenje in prižgal vsaj kanček upanja, da si bo naš parlament utegnil znova pridobiti večinsko zaupanje ljudi. Tiste, ki so v tej igri izgubili, bi praviloma moralo sedaj biti zelo sram. Vendar smo lahko kar precej prepričani, da jih ni.

Boža Gloda

lih Slovencev med drugo svetovno vojno in po njej, tedaj bomo morali to bržkone storiti sami državljani ali pa se bo nekaterim zmešalo. Pa ne zato, ker bi sami hoteli imeti tiste »menadžerske« plače, sam sem s svojo še kar zadovoljen, temveč zavoljo tega, ker se človeku moralno in racionalno upira, da samo zato, ker je država popolnoma odpovedala, kradejo revežem tisto, kar so v dolgih letih sami ustvarili in si po volji stare oblasti ali svoje zdrave pameti odtrgovali od ust za lepšo prihodnost. Prihodnost pa je priselna pijavke, med njimi številne, ki so prej ljudi mamili, naj raje vlagajo v podjetja, namesto da bi vse sproti požrli. Ko bi le! Tako pa so varčevali za zlikovce, ki jim ni najti para med najbolj brezobzirno mafijo.

Kadar gleda človek ministra, predsednika vlade, parlament in politične prvake s tega zornega kota (in verjeme mi, da ob takem za kakšen »celovit pogled« niti slišati nočem!), tedaj ga ne morejo prepričati lepe besede o njihovem prizadevanju (iskanju rešitev, bi rekel Drnovšek) in navajanje delnih uspehov nekod povsem drugje. V svojem pravičnem besu lahko ugotovi le, da so vsi skupaj ali popolnoma nesposobni ali pa tudi izprijeni – zlasti če, tako kot direktor zloglasnega Primexa A. Lovca, blebetajo o svoji skrbi za obubožane. Reveži omenjeni gospodi ne pomenijo prav veliko, saj jim, ko jim poteče mandat, ne bodo mogli zagotoviti solidnega »šihtha«, marsikateri »menadžer«, ki mu sedaj očitno gledajo skozi prste, pa jim ga gotovo bo. Seveda nas ne more prav nihče izmed oblastnikov prepričati, da gre za problem veljavne zakonodaje. Gospoda so si rok za izdelavo zakonodaje lepo podaljšali, nam državljanom pa

trosijo otrobe o tem, kako glede na zakone z vsem skupaj pravno ni nič narobe.

Vzemimo skrajno možnost, da bi se proti menedžerskim pijavkam res nič ne dalo storiti (kar pa ni res; prej bo držalo, da so vsi politiki direktorjem kaj dolžni, če drugače ne, tedaj iz predvolilne kampanje!). Ali ne bi v tem primeru kot nujen korak človeka, ki bi bil zavezan zakonitosti in moralnosti, sledil odstop s funkcije ministra, premiera, predsednika parlamenta, države? Ob nastopu dolžnosti so vsi meketali, da bodo delali po zakonih in pošteno vesti. O njihovi vesti ne kaže izgubljati besed. Kar pa zakone zadeva, očitno prav dobro skrbijo, da so takšni, kot so, in dajejo amnestijo celotnemu mafijskemu početju.

Marsičesa od sedanjega dogajanja v Sloveniji ne razumem. Popolnoma jasno pa mi je, da nimamo opravka z nobeno udobomafijo, pač pa s povsem tipično mafijo slovenske države. Osebnost namreč menim, da mafija sicer lahko ima korenine tudi v nekdanji udbi, toda sedaj jih ima v celotni državopolitični strukturi. Pustimo ob strani otrobe Dagmarja Šusterja, kako ne bo dovolil, da bi par barab vrglo senco na vse dobre direktorje; dober direktor mora biti nekaj normalnega, ne pa nekaj, kar je treba obravnavati kot redko žival. Jasno je, da bodo direktorji sedaj, ko se izteka priložnost, kradli, kolikor bo država dopuščala. Njihovo početje je že posledica razmer v slovenski državi. To državo pa je dobila v posest brezdušna klika, s katero se sindikati zastoj pogajajo za poštena pravila igre.

Ni mi jasno, kako je pri nas s političnim štrajkom, mislim pa, da bodo sindikati morali razmišljati še o čem drugem kakor o minimalni izhodiščni plači v kolektivnih pogodbah. Mogoče o plošni stavki v vseh družbenih podjetjih, vendar z jasno zahtevo, naj država naredi red ali pa njeni čvarji plačajo zapitek in klavarno odidejo s prizorišča. Jaz ne dvomim, da imamo dovolj poštenih ljudi, če že sposobnih ni na pretek.

Pred protestnim shodom Svobodnih sindikatov

VLADA KLIČE DELAVCE NA ULICE

Na protestni shod, ki bo v soboto, 6. novembra pred Metalko v Ljubljani, bo prišlo več tisoč članov sindikatov iz vse Slovenije. Njihovi predstavniki bodo govorili skladno z geslom »Za delo in pravice gre«. Iz Tivolija, kjer se bodo zbrali, jih bo spremljala litostrojska godba na pihala. Na shodu bo tudi kulturni program. Za to obliko protesta so se Svobodni sindikati odločili zaradi ignorantskega odnosa vlade do njihovih predlogov in zahtev in zlasti zaradi nenehnega naraščanja brezposelnosti in klestenja socialnih pravic. Shod lahko pomeni tudi začetek novih oblik sindikalnega pritiska na vlado in v njej udeležene politične stranke. To je sporočilo z redne tedenske tiskovne konference vodstva svobodnih sindikatov, ki je bila v torek, 2. novembra.

Dušan Semolič je najprej povedal, da je samo v kovinskopredelovalni in elektroindustriji od 1. julija letos izgubilo delo 15 tisoč zaposlenih, ki so povečali armado nezaposlenih. Dušan Semolič je Janezu Drnovšku 8. oktobra pisal pismo in predlagal pogovor v smislu socialnega dialoga. Predsednik vlade pa dozdej ni poslal niti odgovora niti opravičila. Vlada je ignorirala tudi zahtevo Svobodnih in drugih sindikatov, naj policijske stavke ne prepreči z zakonom. Semolič meni, da vlada, ki zavrača pogovore s sindikati in zmanjšuje pravice delavcev in brezposelnih, kaže pretirano samozavest.

Po Semoličevem mnenju nastajata v Sloveniji dva med seboj ločena svetova. V prvem so ljudje, ki so na boljšem in nočejo nič slišati za stiske delavcev ter jih motijo že besede sindikalistov. V drugem svetu pa so ljudje, prizadeti zaradi uničenja podjetij in tudi območij. Vlada in njen predsednik bi morala po Semoličevem mnenju zastopati oba svetova

in zmanjšati konfliktno stanje.

Ker ni dialoga v sejnih dvoranah, prihaja do vsakodnevnih stavk in protestnih zborovanj. Sporočila s sindikalnih tiskovnih konferenc so le monolog. Zaradi vsega tega in zaradi zahtev članstva so se v vodstvu Svobodnih sindikatov odločili za protestno zborovanje. Zanj so se odločili, ker spoznavajo, da besede nič ne zaležejo, in ker so ugotovili, da je v sindikalnem gibanju potrebna korekcija. Prvi korak v tej smeri bo mogoče že sobotno zborovanje pred Metalko. Tako pravi Semolič.

Odločitev za protestni shod je obrazložil tudi Rajko Lesjak. Ugotovil je, da so vsi dosedanj protestni shodi in stavke čez čas pokazali, da so Svobodni sindikati pravilno ocenjevali razmere in posledice zakonov in političnih ukrepov. To velja za zakon o zadrukah, lastninske zakone in tudi zakon o plačah. Zakoni in ekonomska politika povzročajo, da gospodarstvo dnevno ukinja po sto delovnih

mest. Lesjak ocenjuje, da je zaradi vsega tega načeto dostojanstvo delavcev, kar ne gre skupaj s socialno državo, kot jo opredeljuje ustava.

Delavci bodo z zbirališča v Tivoliju prišli pred Metalko organizirano v povorki in z godbo na pihala. Za varnost bodo skrbele tudi sindikalne stavkovne straže. Zborovalci bodo sprejeli skupno izjavo in jo poslali vladi in drugim političnim ustanovam. Lesjak računa, da bo shod morebiti omogočil ponovno graditev

delavske solidarnosti.

Gregor Miklič je govoril zlasti o posledicah novih zakonov in vladine ekonomske politike. Število zaposlenih se je v gospodarstvu od leta 1988 za 205.000 zmanjšalo, v gospodarstvu pa za 2.000 povečalo. Kljub temu, da izvajanje zakona o zadrukah povzroča ukinjanje podjetij in množična odpuščanja, ustavno sodišče v dveh letih ni rešilo ustavnega spora. Zaradi zakona o gospodarskih javnih službah bodo ob delo številni

gozdarji. Zakon o denacionalizaciji povzroča probleme zlasti v trgovini, gostinstvu in kmetijstvu. Supermarket in Centromerkur iz Ljubljane bosta kmalu zaprta. Vračanje premoženja bivšim lastnikom v naravi onemogoča delo številnih podjetij in manjših obratovalnic. To je po Mikličevem mnenju v nasprotju z določbami zakona.

Tudi zakon o lastninskem preoblikovanju podjetij lahko povzroči nova odpuščanja. Po nekaterih ocenah bo v oblasti

pravobranilce samoupravljanja. Tisti, ki zdaj najbolj kličejo ti dve instituciji, so jih pred leti hoteli ukiniti zaradi spremembe družbene ureditve. Miklič meni, da so tisti, ki danes govorijo o kaosu, le tega sami ustvarjali.

Število nezaposlenih v Sloveniji se je od leta 1988 povečalo za petkrat. Na zavodih za zaposlovanje pa je le 10 odstotkov več zaposlenih, ki so dobili tudi številne nove naloge. Zavodi za zaposlovanje imajo tudi premajhne prostore za sedanji obseg dela. Vse to je možno videti na območnem zavodu na Parmovi ulici v Ljubljani.

Miklič meni, da je znižanje pravic zaposlenih in socialnih zavarovanec upravičeno samo ob ukrepih aktivne politike zaposlovanja. Ker podjetja v sanaciji odpuščajo delavce in je to zanje najcenejše, je treba odpuščanja zelo podražiti.

Miklič ponovno poziva tudi k večji zaščiti slovenske industrije, ki jo ogroža nebrzdan uvoz cenenih izdelkov iz tujine. Tako kot druge vlade naj bi tudi naša pomagala podjetjem pri izvozu in iskanju novih trgov.

Po teh sporočilih je zlasti Jelena Gačša iz Dela želel izvedeti kaj več o medsebojnem sodelovanju sindikatov in o možnosti za uspeh protestnega shoda. Rajko Lesjak misli, da bodo po shodu sindikati lahko bolj skupaj, vendar le, če jih bodo združile delavske stiske. Miklič misli, da mora vsak sindikat opraviti svoje delo in se z njim potrjevati. »Delati moramo za delavce in ne za svoje liderstvo,« je pristavila Hilda Žežko.

Vodje Svobodnih sindikatov so prepričani, da morajo s protestnim zborom dokazati svojo čvrsto voljo. Takšna oblika protesta je v Evropi uveljavljena metoda. Članstvo bo z udeležbo potrdilo pravilnost odločitve in dela osrednjega in drugih sindikalnih vodstev. Svobodni sindikati bodo z zborom (če bo uspel) dokazali, da mislijo resno in da mora uradna politika upoštevati njihov opomin.

Franček Kavčič

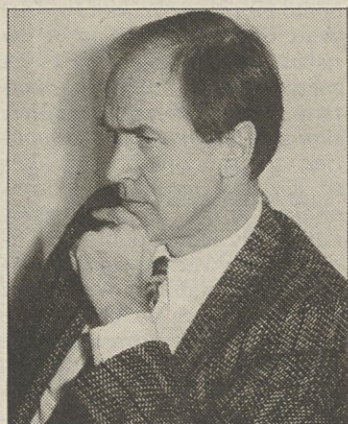
REKORDNE PLAČE SO EKSCES

Objava spiska visokih direktorskih plač v prejšnji številki DE povzroča številne in zelo različne odmeve. Zato smo za mnenje o tej zadevi vprašali tudi Dušana Semoliča, predsednika Svobodnih sindikatov, ki je za DE povedal:

»Nedvomno gre za eksces. Svobodni sindikati smo na to problematiko večkrat opozarjali. Bolj pa smo se trudili, da bi delavci prišli do zasluženih plač. Ekscesi na žalost znižujejo ugled vseh menedžerjev, zato je treba tudi v njihovem interesu zadevo razčistiti. Še bolj je to potrebno zaradi prizadetih delavcev.

Povedati moram, da moramo dobre menedžerje stimulirati, saj v sedanjih težavnih razmerah ne morejo delati le na lepe oči ali zaradi osebnega entuziazma. Problemi v industriji so tako veliki, da jih povprečni direktorji ne zmorejo in uspevajo le najposobnejši. Takšne pa je treba tudi primerno plačati. Bojim pa se, da imamo premalo nadpovprečnih menedžerjev.

Objavljeni primeri pa so zagotovo eksces in pretiravanje

ni mogoče utemeljiti. Tudi v Svobodnih sindikatih smo prepričani, da so za nagrajevanje direktorjev potrebna merila, Evropa pa tovrstne zakonske regulative ne pozna. V objavljenem primeru gre zanesljivo vsaj za kršenje moralnih norm. Prepričan sem, da delo menedžerjev teh firm ne opravičuje tako visokih plač. Zdi pa se mi tudi, da so plače v omenjenih podjetjih nadpovprečne in da zato delavci niso sami zahtevali razčiščenja.

Govori se tudi o drugih okoliščinah, divjem lastninjenju

in selitvi kapitala v tujino. Svobodni sindikati smo večkrat opozarjali na te zadeve, najbolj glasen je bil Albert Vodovnik. Preseneča me, da vlada na vse to reagira z več kot enoletno zamudo. Dali smo tudi amandma k lastninskemu zakonu, ki bi omogočil nadzor nad družbenim kapitalom in preprečil njegovo odtekanje v tujino. Ne vlada ne parlament nam nista prisluh-

nila.

Zaradi lastninjenja, spreminjanja sestave gospodarstva, lukenj v zakonodaji in odsotnosti nadzora je zdaj možen divji lov in okoriščanje vseh, ki so na položajih. Mislimo, da mora država na vse to reagirati. Sindikati pa lahko vplivamo le na moralno držo menedžerjev, čeprav včasih nimamo vseh podatkov.

F. K.

njenih podjetjih izgubilo delo novih 30.000 delavcev. Tudi nekatera podjetja, ki se pripravljajo na lastninjenje, opuščajo posamezne programe in delavce. Na ta način želijo povečati vrednost premoženja.

Vlada je letos že znižala obseg pravic delavcev in socialnih zavarovanec. Proračunski memorandum pomeni nadaljnje zmanjšanje pravic delavcev. Delavci trpijo tudi zaradi popolnega brezpravja. V Sloveniji nihče ne nadzira izvajanja zakona o delovnih razmerjih. Nadzora ni, ker je oblast demontirala sodišča združenega dela in družbene

ZOPET SKUPAJ V NOvem LETU!

Rokovnik - priročnik '94

lepši - bogatejši - zajetnejši

Sestavljajo ga:

- koledarski del
- zajetnejši blok za zapiske
- priročniški del:

- Kaj mora po Zakonu o sodelovanju delavcev pri upravljanju podjetij vedeti sindikalni zaupnik in član sveta delavcev v podjetjih
- Kako ravnati v sporih z vodstvi podjetij in omogočiti legitimnost in legalnost sindikalnih zaupnikov
- Kdo je kdo v Svobodnih sindikatih - predstavitev sindikatov dejavnosti in območnih organizacij, njihovih vodstev na republiški in območni ravni s fotografijami in ustreznimi podatki

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o)

..... izvod(ov) rokovnika '94. Naročeno nam pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

Naročeno dne:

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku.
2. Kot ind. naročniku mi pošljite po vzetju.
3. Želimo rokovnik po prednaročniški ceni - plačamo predračun

Žig

(Podpis naročnika)

Sindikat delavcev trgovine

Prekinjena pogajanja za KP

Republiški odbor Sindikatov delavcev trgovine Slovenije je 26. oktobra na izredni seji obravnavala predlog besedila kolektivne pogodbe dejavnosti trgovine Slovenije in se opredelil do še neuskkljenih vprašanj. Pri tem je trdo zahteval, naj se najprej zagotovi 100-odstotno izplačilo plač po kolektivni pogodbi in šele nato ugotavlja dobiček podjetja. Ker je odbor Združenja trgovine pri GZS na svoji seji 27. oktobra sprejel predlog njihove pogajalske skupine, da lahko plače zaostajajo za izhodišnimi tudi v primeru, ko podjetje ne dosega 5-odstotne donosnosti kapitala, ni prišlo do podpisa kolektivne pogodbe. O nadaljnjih pogajanjih se še nismo dogovorili!

Franc W. Petek,
predsednik

V SLOVENIJI MEDNARODNI POTROŠNIŠKI INŠTITUT

Mednarodni inštitut za potrošniške raziskave – soustanovitelj inštituta sta poleg posameznikov še Zveza potrošnikov Slovenije in Consumers Association (britanska potrošniška zveza) – je ena prvih mednarodnih organizacij s sedežem v Sloveniji. Skrbel bo za srednjo in vzhodno Evropo, njegov glavni namen pa bo skrb za strokovne podlage, ki jih potrebujejo potrošniška gibanja.

Alistair MacGeorge je eden od ustanoviteljev inštituta, sicer pa svetovalec Mednarodne organizacije potrošniških zvez za srednjo in vzhodno Evropo. Za sodelovanje pri Mednarodnem inštitutu se mu ni bilo težko odločiti, saj bo inštitut nudil strokovno podlago potrošniškim organizacijam na njegovem področju, to je v srednji in vzhodni Evropi. »Z njegovo pomočjo bodo tudi ljudje iz držav, ki so dolgo imele totalitarne režime, spoznali, da imajo moč in da se morajo boriti za svoj prav, da ni dovolj, če se zanašajo, da bodo drugi reševali njihove probleme,« pravi Alistair MacGeorge. Na

sestanku Mednarodnega inštituta za potrošniške raziskave, ki je bil v Ljubljani, je MacGeorge še povedal, da se bo verjetno med potrošniškimi organizacijami vzhodne Evrope razvilo takšno sodelovanje kot na Zahodu. Doslej namreč vzhodnjaki niso bili navajeni na skupne projekte, zato zanje tudi niso kdovekako navdušeni. Po njegovem mnenju naj bi prav Slovenija, ki je v zadnjih letih naredila največji korak na področju potrošniškega varstva, prevzela pobudo za sodelovanje med vzhodnoevropskimi državami.

Po mnenju Brede Kutin, direktorice Mednarodnega inštituta, bo med najpomembnejšimi nalogami organizacije prav vzpostavitev svetovnih potrošniških centrov v Sloveniji, vzporedno pa še na Madžarskem in Poljskem. Organizirali jih bodo po vzoru potrošniških svetovalnih centrov v Veliki Britaniji. V Sloveniji naj bi vzpostavili dvanajst potrošniških svetovalnih centrov. Prvi trije naj bi začeli že prihodnje leto.

Kajpak bo Mednarodni inštitut za potroš-

niške raziskave sodeloval tudi pri pripravi strokovnih seminarjev za potrošniške organizacije in spremljal direktive Evropske skupnosti s področja varstva potrošnikov in jih posredoval zainteresiranim. Vsekakor se bo inštitut osredotočil predvsem na storitve in manj na izdelke. Pri testiranju izdelkov bo sodeloval z mednarodnimi organizacijami za testiranje, saj bi bilo testiranje, izvedeno le za potrebe Slovenije, predrago in obenem preveč zamudno delo.

Mednarodni center za potrošniške raziskave bo denar za svoje delo dobil iz posameznih projektov. Pri tem računa tudi na podporo lokalnih skupnosti in slovenske vlade. Breda Kutin je razočarana, ker slovenska vlada pokrije manj kot polovico stroškov za izdelavo revije VIP (revija za vzgojo in informiranje potrošnikov), pa še to za nazaj, medtem ko je na primer madžarska vlada za zagonske stroške za svojo potrošniško revijo namenila 400.000 dolarjev. V Nemčiji pa je prvih pet let izhajanja potrošniške revije pokrivala vse stroške zanjo.

M. N.

DELAVSKA HRANILNICA, d. o. o. Ljubljana, Dalmatinova 4

Nudi od 1. 11. 1993 naprej sindikatom, društvom, družbenim organizacijam, krajevnim skupnostim, dobroteljskim organizacijam, obrtnikom, majhnim pravnim osebam in privatnim osebam

NOVE OBRESTERNE MERE NA REVALORIZIRANO OSNOVO: revolarizacijska stopnja za NOVEMBER 1993 znaša 2,9% mesečno, preračunano na letni nivo 41,6%.

REALNE MESEČNE IN LETNE OBRESTERNE MERE ZA TOLARSKE DEPOZITE SO:

	MESEČNE	LETNE
– vezane vloge do 30 dni	2,90%–2,98%	41,6%–43,01%
– vezane vloge nad 30 dni	3,31%	47,26%
– vezane vloge nad 60 dni	3,39%	48,68%
– vezane vloge nad 90 dni	3,46%	50,09%
– vezane vloge nad 180 dni	3,54%	51,51%
– vezane vloge nad 365 dni	3,70%	55,76%

PONUDBA ZA PRIVATNE OSEBE

Za vezane vloge

	MESEČNA OBRESTERNA MERA	LETNA OBRESTERNA MERA
do 30 dni	2,98%	43,01%
od 30 do 90 dni:		
do 100.000 SIT	3,39%	48,68%
od 100.001,00 SIT do 500.000,00 SIT	3,46%	50,09%
nad 500.001,00 SIT	3,54%	51,51%

KREDITNA PONUDBA

Kratkoročni krediti privatnim osebam: z rokom vračila 6 mes. 4,30% 67,00%

Kredite lahko dobijo delavke in delavci, člani tistih sindikatov, ki so ustanovitelji Hranilnice in hkrati svoja sredstva varčujejo v Delavski hranilnici.

POSTANITE SOUSTANOVITELJI DELAVSKE HRANILNICE. POHITITE TER VARČUJTE SVOJA SREDSTVA V VAŠI DELAVSKI HRANILNICI IN REŠITE POTREBO PO KREDITIH ZA SVOJE ČLANE SINDIKATA.

NAŠE GESLO JE KAKOVOST SO LJUDJE!

NAŠ ŽIRO RAČUN JE 50101-625-7316

Dodatna pojasnila lahko dobite na sedežu Hranilnice, tel. 061 312-098, 316-881.

MAGNA – PLAČILNA KARTICA ZA ŠOFERJE

V Sloveniji še nimamo niti približno toliko plačilno-kreditnih kartic, kolikor jih poznajo v razvitem svetu, vendar vse manj zastajamo. V svojem žepu sicer še nimamo po deset, dvajset kartic, po nekaj pa že. Zakaj si ne bi pomagali, če je pot do brezgotovinskega plačila tako preprosta in obenem tudi razmeroma poceni?

Pred kratkim smo Slovenci dobili nov »plastični denar«. Gre za kartico **Magna**, ki jo bodo lastniki uporabljali za brezgotovinski nakup goriva na (Petrolovih) bencinskih črpalkah. Do kartice bodo lahko prišli imetniki tekočih računov v šestih bankah: Poštni banki Slovenije, Ljubljanski banki d.d. Ljubljana, A banki, SKB banki, LB Banki Zasavje in CA-Novbi banki.

Magna je plačilna kartica, s katero bodo lahko potniki oskrbovali sebe in vozilo na poti.

Z njo bo možno kupovati gorivo in druge izdelke na bencinskih črpalkah. Poleg tega jo bodo lahko imetniki uporabljali v avtomehaničnih delavnicah, avtopralnicah, trgovinah s tehničnim blagom, zavarovalnicah... Kartico bo namreč moč uporabiti tudi v gostilnah, hotelih in motelih. Račune, ki jih bodo imetniki ustvarjali s pomočjo omenjene kartice, bo moč poravnati dvakrat mesečno, 18. in 28. v mesecu preko trajnika.

Trenutno lahko uporabljamo **Magno** že na 400 prodajnih mestih, predvsem na Petrolovih bencinskih črpalkah in zasebnih črpalkah s Petrolovim nazivom ter v avtomehaničnih delavnicah. V prodajno mrežo je že vključenih 50 do 60 gostiln in hotelov.

V Petrolu načrtujejo, da bodo izdali nekaj deset tisoč plačilnih kartic **Magna**.

A. U.

Ne vzgajati otrok, če ne znate. Bolje je biti nevezgojen kot slabo vzgojen.

Dušan Radović

Odkar gledam državo, kako se med odmiranjem muči, sem tudi jaz naklonjen evtanziji.

Milan Fridauer

Zahtevaj mnogo od sebe in pričakuj malo od drugih: tako ti bo prihranjene veliko jeze.

Konfucij

Dobre in plemenite ljudi navadno zelo sovražijo, ker so vedno odkriti in imenujejo stvari z njihovim pravim imenom.

Giacomo Leopardi

Borza sindikalnega turizma

BORZNO SPOROČILO ŠTEVILKA 43

ATRIS – BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA, Ljubljana, Dalmatinova 4, sprejema ponudbe prostih počitniških možnosti, posreduje proste zmožljivosti, organizira zamenjavo, nakup ali prodajo počitniških objektov, stanovanj, bungalovov, prikolic in drugih možnosti. Pišite nam ali telefonirajte na 061/326-982 ali 322-975; naš telefaks je 061/326-982, žiro račun 50101-601-92077 – Atris. Poslovni čas za stranke vsak delovnik od 9. do 15. ure.

A. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI VAM JIH NUDIMO

Hribi

- Hotel PLANINKA Jezersko**, bivanje v dvoposteljnih sobah, skupno 65 ležišč. Cene: nočitev z zajtrkom za dve osebi 4000 tolarjev, polpenzion 2500 tolarjev za osebo, polni penzion 3000 tolarjev za osebo. SILVESTRSKI MENI ZA DOPLAČILO 50 DEM v tolarški protivrednosti. Termin od 20. decembra do 6. marca.
- Hišica na Veliki planini** – za 6 do 8 oseb, dve oz. tri sobe, dnevni prostor, kuhinja, sanitarije – kočica ima elektriko. Cena 44 DEM v tolarški protivrednosti.
- Apartmenti Kaninska vas** – za 4 osebe, v celoti opremljeni. Cena 38 DEM v tolarški protivrednosti.
- Rogla** apartmaji z opremljeno kuhinjo, bivalni prostor, skupno za 4 osebe. Cena 35 DEM v tolarški protivrednosti.
- Pokljuka** – apartmaji od 25. oktobra do 23. decembra: za 4 osebe 35 DEM, za 2 osebi 24 DEM, prijavnata taksata 1,5 DEM, turistična taksata 1,10 DEM v tolarški protivrednosti. Najkrajši termin tri dni.
- Rogla** – garsonjera za 4 osebe – kuhinja, kopalnica, bivalni prostor – cena 41 DEM v tolarški protivrednosti.

Zdravilišča

- Dobrna** – garsonjera za štiri osebe – TWC, bivalni prostor s kuhinjo, cena 49 DEM v tolarški protivrednosti.
- Čatež** – velika hišica za šest oseb, mala za štiri osebe, cena 72 oz. 59 DEM v tolarški protivrednosti.

Morje

- Enosobno stanovanje v Barbarigi pri Puli** – opremljeno za 4 osebe: dnevni prostor s kuhinjsko nišo, spalnica, kopalnica. Termin v oktobru. Cena 28 DEM.
- Trisobno stanovanje v Novigradu** – opremljeno za 6 oseb: dve spalnici, otroška soba, kuhinja, kopalnica. Cena 2.900 tolarjev na dan.
- Garsonjega v Novigradu** – za pet oseb: bivalna dnevna soba, otroška soba, kuhinja z jedilnim kotom, kopalnica. Cena 2.400 tolarjev na dan.

B. SEJEMSKA PONUDBA

- Pariz** – od 9. do 14. novembra. Sejem gradbenih materialov, odhodi iz Ljubljane 10. in 11. novembra. Štiridnevno bivanje, prevoz z avtobusom – cena 1095 DEM v tolarški protivrednosti.
- London** – razstava najnovejših dosežkov fotografske industrije, od 11. do 14. novembra – cena 1090 DEM v tolarški protivrednosti. Odhodi 10. novembra.
- Las Vegas – COMDEX** – največji računalniški sejem na svetu – 15. do 19. novembra – dvanajstdnevni program, odhod 14. novembra, cena 1700 USD v tolarški protivrednosti.

ZA SKUPINE NAD 25 OSEB NUDIMO 5% POPUST. OB OGLEDU SEJMOV PRIPRAVIMO DODATNI PROGRAM PO VAŠIH ŽELJAH.

C. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI JIH POTREBUJEMO

- Počitniške apartmaje v **Atomski vasi** ali **Čateških Toplicah**. Prosimo za ponudbe za obdobje do novega leta.
- Planinske kočice na **Veliki planini** od 24. decembra do 2. januarja 1994 za šest do 12 oseb.
- Počitniške zmožljivosti v **zimskošportnih krajih** za čas zimskih šolskih počitnic (od 19. 2. do 6. 3. 1994).

Informacija gostom Atrisa

PLAČILNI POGOJI: Ob potrditvi rezervacije zahtevamo plačilo 40% celotnega zneska. Pri odpovedi nad 15 dni pred odhodom za že rezervirani termin zaračunamo stroške poslovanja in nastale stroške; pri krajši odpovedi zaračunamo stroške in 30% celotnega zneska. Cene veljajo le za že v celoti plačane aranžmaje, če se te ne spremenijo za več kot 7%. Po vplačilu gostje prejmejo našo napotnico. Prosimo za pravočasno odpoved: najmanj 20 dni pred začetkom potovanja. Reklamacije v skladu s turističnimi uzanci razrešujemo sporazumno.

POSEBNA ATRISOVA PONUDBA * POSEBNA ATRISOVA PONUDBA

NOVO LETO V STRUNJANU – cena polnega penziona v dvoposteljnih sobah 45 DEM, apartmaji za 2 osebi 64 DEM, za 3 osebe 84 DEM, za 4 osebe 104 DEM v tolarški protivrednosti. Silvestrski meni ni vključen v ceno. Čas bivanja 28. december 1993 do 2. januar 1994 – najkrajše bivanje je 3 dni.

ATRIS je povsod, kjerkoli ste.

Metod Zalar, direktor borze

PREZIR

Spremenjeni zakon o dohodnini bo revolucionaren; če bo sprejet v predloženi obliki, seveda. Pravzaprav ne gre dvomiti o tem, saj se množica poslancev, ki z gnusom govorijo o katehizmi, kakorkoli zaudarjajo po socializmu, hkrati vedno zavzema za razlašanje »zaslužkarjev«.

Določene spremembe v korist skupin z najnižjimi dohodki so sicer koristne, nesprejemljivo pa je ob tem odpraviti olajšave, ki so bile spodbudne za gospodarski razvoj. In še kake druge, o katerih predlagatelj zakona že v obrazložitvi farizejsko očita, joče ugotavljajo, da so jih uveljavili »v večjem številu in obsegu zavezanci, ki so v višjih dohodkovnih razredih«.

Res grdo z njihove strani, če so namesto v davčno malho del dohodka vložili v izobraževanje, kak računalnik ali vrednostne papirje firm.

Vlada sicer ne pojasni, zakaj so ti nameni na lepem za Slovenijo izgubili svoj smisel in so vredni vsega prezira. Predvsem glede izobraževanja in vlaganja v delnice ter deleže svojih ali drugih firm smo Slovenci očitno že v položaju, ko si vlada lahko dovolji preziranje denarja državljanov. Ne pove sicer, kje bomo kapital vzeli, da bomo do leta 1997 povečali delež naložb v družbenem proizvodni s sedanjih 16 na dobrih 21 odstotkov, kar (mimogrede rečeno) po-

Tone Krašovec

... pokrajinski tednik, ki poroča

DOLENJSKI LIST
Sodoben, vsestranski, zanimiv

- o vsem, kar se zgodi zanimivega na Dolenjskem, Beli krajini, Posavju, na Kočevskem in drugod,
- piše preprosto, razumljivo in kratko,
- daje vsem svojim bralcem možnost, da v njem sodelujejo,
- nudi nešteto možnosti za oglaševanje,
- je glede na obseg med vsemi podobnimi časopisi najcenejši

68000 Novo mesto
Glavni trg 24
tel.: 068/23-606
fax: 068/24-898

Sindikalna lista

Prvi del

november 1993

	SIT
1. Dnevnice	
- cela dnevica (nad 12 ur do vključno 24 ur odsotnosti)	2.500
- polovična dnevica (nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.200
- znižana dnevica (od 6 do 8 ur, če se potovanje začne dve uri pred začetkom delovnega časa in konča 2 uri po njem)	900
2. Kilometrini	(od 31. 7. 1993) 20,60
3. Ločeno življenje	24.607
4. Prenočišče se izplačuje po predloženem računu, skladno z navodilom na potnem nalogu. Če na nalogu ni drugače določeno in delavec ne predloži računa, ima pravico do povračila prenočišča v višini	900
5. Regres za prehrano	5.200

Drugi del

V prvem delu sindikalne liste smo objavili zneske materialnih stroškov. V drugem delu objavljamo povprečni osebni dohodek za obdobje maj '93 do julij '93 kot osnovo za uveljavljanje pravic iz sredstev neposredne skupne porabe.

Povprečni osebni dohodek v gospodarstvu Slovenije od maja do julija '93 znaša 42.314,00 tolarjev.

1. Jubilejne nagrade	
- za 10 let	21.158,00 SIT
- za 20 let	31.735,00 SIT
- za 30 let	42.314,00 SIT
2. Nagrada ob upokojitvi	126.942,00 SIT
3. Solidarnostne pomoči	42.314,00 SIT

Vir: podatki Zavoda RS za statistiko

Izjava za javnost

V zadnjem času se v sredstvih javnega obveščanja, kot tudi pri oblasnih in delodajalskih strukturah, vse pogosteje pojavljajo neargumentirani napadi na sindikalne zaupnike in posamezne funkcionarje Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, še posebej takrat, ko javno razkrivajo ozadje programiranih stečajev, opozarjajo na nepravilne postopke lastninjenja in kršitve kolektivnih pogodb ter s svojim delovanjem ščitijo interese delavcev in delavcev. Eden od takšnih primerov je tudi vrsta neokusnih napadov v medijih na predsednico Območne organizacije ZSSS Podravje Metko Roksančič. Takšne metode predsedstvo sveta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije odločno odklanja.

Predsedstvo sveta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije poudarja, da so sindikalni zaupniki in funkcionarji Zveze svobodnih sindikatov Slovenije za svoje delo odgovorni predvsem svojemu članstvu in organom. Zato predsedstvo javno in s popolnim zaupanjem podpira njihovo delo pri varstvu pravic delavcev in delavcev.

Dušan Semolič,
predsednik ZSSS

KAJ DELAJO

v republiških odborih

Sindikat delavcev
prometa in zvez

Težave v Gorjancih so obvladljive

Tako kot v vseh transportnih organizacijah se tudi v Gorjancih srečujejo z izrednimi težavami v tovornem programu. Pestri jih nelikvidnost, zaradi česar ne morejo izvajati dogovorjenih prevozov. To ima za posledico tudi zaostajanje pri izplačilu plač in nadomestil.

Takšno stanje še posebej moti delavce v programu, ki teh težav trenutno nima, to je v potniškem prometu.

Čeprav je bila v Gorjancih prvotna dejavnost tovorni promet, ki so ga kasneje razširili še na potniškega in potem skupaj izgrajevali tehnično bazo za vzdrževanje vozil, so se odločili v postopku lastninjenja iz sedanje družbe, ustanoviti tri samostojne profitne enote.

Opisane težave so povzročile nezadovoljstvo pri delu delavcev, zato se je v razreševanje vključil sindikat Neodvisnost, ki ima nekaj članstva v dejavnosti potniškega prometa. Na vodstvo je naslovil nekaj zahtev in zagrozil s stavko, ki naj bi bila 9. novembra.

S takim načinom razreševanja, ki bi se poslabšal razmere v družbi, se večina delavcev - članov Svobodnih sindikatov ni strinjala. Zato smo poleg že utečenih sindikalnih aktivnosti sklicali izredno sejo izvršnega odbora Svobodnega sindikata v Gorjancih. Na njej smo poleg zahtev sindikata Neodvisnost analizirali že sprožene aktivnosti za razreševanje težav. Po izčrpi razpravi je ta sprejel naslednje ugotovitve in sklepe:

- IO ne nasprotuje načinu razreševanja razmer v Gorjancih, ki jih je na svoji zadnji seji sprejel upravni odbor družbe. Ob tem pa zahteva:
 - takojšen sprejem takega programa na upravnem odboru,
 - izdelane ukrepe in nosilce posameznih sanacijskih nalog,
 - uskladitev tistega dela programa, ki zadeva delovna mesta, plače in druge pravice delavcev iz delovnega razmerja, z obema sindikatoma,
 - takojšnje ukrepe za zagotovitev sredstev, za nemoteno odvijanje tovornega prometa.

Ob tem IO posebej podpira tisti del sklepa upravnega odbora družbe, s katerim je bila posebni komisiji naložena naloga analizirati vzroke za nastale razmere v družbi. IO se zavzema, naj analiza ne zajame samo enega leta in pol, ampak daljše obdobje.

- IO sindikata meni, da je treba vse pravice delavcev gledati tudi v povezavi s sanacijskim programom, zato od vodstva zahteva:
 - povečanje plač glede na realizacijo sanacijskega programa,
 - izplačilo plač do 18. v mesecu z možnostjo zamika do 25. v mesecu v dogovoru s sindikatoma,
 - v primeru zamika izplačila plač naj se otroški dodatki in regres za prehrano izplačajo najpozneje 18. v mesecu za pretekli mesec,
 - izjemoma se plače za mesec september, izplačane v mesecu oktobru, izplačajo do zadnjega oktobra,
 - za manj prejete plače morajo delavci do konca letošnjega leta prejeti zadolžnice, ki se bodo uporabile v postopku lastninjenja ali kot terjatve delavcev v primeru stečaja,
 - regres za letni dopust za leto 1993 se izplača najpozneje do zadnjega delovnega dne v letu 1993, lahko v več delih, v znesku po kolektivni pogodbi.
- IO podpira ustanovitev treh profitnih enot, ki jih bo možno v skladu s lastninskimi preoblikovanjem podjetja organizirati v samostojne družbe.

Pri tekočem poslovanju pa se IO zavzema, naj se pred priravnjenjem sredstev iz ene v drugo profitno enoto najprej zagotovijo minimalni pogoji za tekoče in nemoteno poslovanje posameznih profitnih enot.

Profitne enote naj bodo vodene tako, da bo vselej možno ugotavljanje rezultatov in odgovornosti za dosežene rezultate.

IO zahteva od vodilnih in organov upravljanja, naj zagotovijo vse, da se sanacijski program izvede dosledno in v celoti. Sindikat so dolžni sproti obveščati o izvajanju sanacijskega programa, najmanj enkrat mesečno.

IO sindikata podpira tiste zahteve Neodvisnosti, ki se nanašajo na zgoraj navedene ugotovitve. Meni pa, da je za realizacijo programa dosežen dogovor med poslovojem in sindikatoma in s tem ustvarjena možnost izvajanja sanacijskega programa. Zato bo IO podpiral vsako konstruktivno rešitev spora, brez aktivnosti, ki bi ogrozile izvajanje sanacijskega programa.

Hilda Žezko,
sekretarka

sindikalni

SAMOUPRAVLJANJE JE MRTVO, ŽIVELO SOUPRAVLJANJE!

Medtem ko v prenekaterih okoljih šele pripravljajo posvetovanja ali celo seminarje, na katerih naj bi strokovnjaki z delovnopravnega področja raztolmačili sindikalnim zaupnikom, kako naj bi besede zakona o soupravljanju čimprej meso postale, so v domžalskem Heliosu tik pred novembrskimi prazniki že opravili volitve v svete delavcev in se tako prvi v domžalski občini, gotovo pa tudi med prvimi v sloveniji organizirali po novih predpisih.

»Ne vem sicer, če smo res prvi, verjamem pa, da smo med začetniki uvajanja novega zakona o soupravljanju v naše vsakdanje življenje,« je povedal diplomirani inženir kemije Alojz Zupan, predsednik konference sindikata Helios in hkrati tudi predsednik sindikata Tovarne barv, lakov in umetnih smol Količevo. »Kakšnih štirinajst dni po sprejemu tega zakona smo z vodstvom firme sedli skupaj in začeli razmišljati, kako bomo njegova določila izpeljali v praksi; k čim hitrejšemu ukrepanju pa nas je priganjalo tudi dejstvo, da se je sedanjemu delavskemu svetu mandat že začel iztekati.

Sklicali smo nekaj posvetovanj in zborov delavcev, na katerih smo se po-

učili in seznanili, za kaj gre, na skupnih sejah izvršnih odborov sindikatov in delavskih svetov po posameznih tovarnah naše firme pa smo nato določili tudi, vzorni red vseh opravil do volitev v svete delavcev in sestavili kandidatne liste zanje. « Potem so se dogodki odvijali z domala filmsko naglico: 1. oktobra so objavili sklep o razpisu volitev; 10. so objavili seznam volilcev; 22. so delavci s podpisami oblikovali predloge kandidatov in predložili pisne predloge volilni komisiji; 25. so opravili preizkus predloženih kandidatov z vidika zakonitosti, imenovali volilni odbor, določili in razglasili seznam volilcev ter razglasili kandidatne liste z obvestilom o volitvah. Volitve so bile 29. oktobra.

»Ravno pred pol ure sem dobil rezultate,« nam je Zupan pripovedoval v tork dopoldne, vidno zadovoljen.

»Udeležba na volitvah je bila 81-odstotna, kar je mnogo več, kot smo pričakovali. Vedeti namreč morate, da so bile volitve v petek pa še tik pred dnevom mrtvih je bilo, in da po zakonu volilne pravice niso imeli volilni možje in njihovi ožji družinski člani ter tisti, ki imajo manj kot šest mesecev delovne dobe. Kot vidim, smo posrečeno sestavili tudi kandidacijske liste. Čeprav zakon določa, da lahko delavci

Alojz Zupan

Kako bodo delavci Heliosa 5. novembra prihodnje leto proslavili letnico svojega »holdinga«? Kot lastniki, saj se je večina zaposla odločila, da bo svoje certifikate prinesla v tovarno.

Kdor išče, ta najde

Šesterica delavcev trgovskega podjetja Kočna iz Kamnika, ki je pod pokroviteljstvom Neodvisnosti KNSS sredi avgusta začela dober mesec dni dolgo »stavko za slovensko pravno državo«, je naposled dobila, kar je iskala: oddelek za gospodarsko sodstvo Temeljnega sodišča v Ljubljani je pred kratkim razsodil, da se zavzre njihova tožba, s katero so hoteli doseči ničnost vpisa delniške družbe Kočna v sodni register!

Še več: ker so stavekajoči s samovoljnim zaprtjem trgovine Novotehna podjetju prizadeli velikansko škodo, so v Kočni posledično ugotavljali kršitve njihovih delovnih obveznosti in jim nato po opravljenem disciplinskem postopku sklenili prekiniti delovno razmerje. Z drugimi besedami to pomeni, da nič več ne velja ponudba, s katero je Kočna hotela s stavekajočimi doseči sporazum brez posledic

»Naše slutnje, da pri tej stavki ne gre za uveljavljanje pravic delavcev, temveč za uveljavljanje osebnih interesov nekaterih članov sindikata Neodvisnost - KNSS, so zdaj dobile tudi pravnoformalno potrditev,« je zadovoljen in dodaja: »Čeprav smo bili zavoljo denacionalizacijskih postopkov medtem ob kar osem trgovin, nikomur ni bilo treba na cesto. Mislim, da je to najbolj zgovoren dokaz, kako naj se sindikat bori za delovna mesta.« Ne pa tudi edini: v skladu z zakonom o soupravljanju so namreč že 29. septembra izvolili devetčlanski svet delavcev...

Janez Humar: »Kdor se zadnji smeje, se najslajše smeje...«

za njihovo zaposlitev zaradi odsotnosti z delovnega mesta. Za štiri je sklep, da morajo na cesto, že dokončen, za petega pa še ne, ker se je pritožil...

Tako torej pravna država, za katero so se tako krčevito borili. Kaj pa predsednik (svobodnega) sindikata Kočna Janez Humar, ki so ga »neodvisni« kolegi razglasili za »orodje, brez katerega direktor Kopusar ne bi mogel delovati protizakonito«?

D. K.

predlagajo za izvolitev tudi kandidate po svojem okusu, če le zberejo dovolj podpisov za to, se to ni zgodilo. Zato ocenjujem, da smo vse volilne aktivnosti korektno izpeljali, in z veseljem vam sporočam, da od danes, 2. novembra 1993, delamo po novem...»

Le na novo terminologijo se bo še treba privaditi. Alojzu Zupanu namreč skoraj vedno uide beseda soupravljanje, kadar govori o soupravljanju. »Ja, časi, ko

bi odločili, kaj se bo ku ali kaj se bo zgradilo, so končno minili,« se prešene nasmeji naši opazki. »Po bomo lahko dajali le pob in terjali odgovore na predlagali svoja mnenja zahtevali skupna posvetovanja z vodstvom in tako drugače uresničevali svo pravico do soodločanja. A pak to je že nadgradnja. Najprej si moramo zagotoviti pogoje za delo, kakor nam nalaga zakon...«

Damjan Kriv

Ustinov na Orient ekspresu

Sir Peter Ustinov se bo odpravil na potovanje z Orient ekspresom od Londona do Benetk. Na poti se bo srečal z znanimi osebnostmi iz svetovne zgodovine, ki so se v svojem času vozili s tem velikim evropskim železnico. Videli boste, kako so potovali v časih, ko je ta vlak še vozil na poti med Parizom in Konstantinopolom.

Oddaja bo na sporedu v soboto, 6. t.m. ob 20.35 na TVS 1.

Dober večer, g. Wallenberg

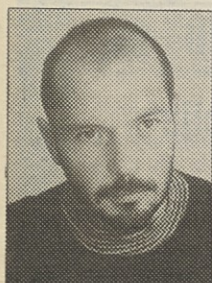
V zgodovini Združenih držav Amerike sta si le dva tučca pridobila častno ameriško državljanstvo - angleški državnik Winston Churchill in

DE KANAL -

švedski diplomat Raoul Wallenberg. Za razliko od Churchilla je Wallenberg postal legenda zaradi vsega brega, kar je storil od julija 1944 konca vojne za ogrožene budimpeštanske, predvsem židovske priseljence, in zaradi tega, ker ga je osvobodil. Budimpešte so NKVD aretirali in je po tem za izginila vsaka sled. Dolga pot leta - vse do odprtja sovjetskih rokov ob razpadu SZ in sprejetju Wallenberga - je obstajala možnost, da Wallenberg še živi, da je interj kje v ruskih prostranstvih. Kot je izkazalo, je kmalu po vojni v zloglasni Lubianki; njegovo so sovjetske oblasti skrivale, takšne še do danes niso povedale razlog njegovo aretacijo.

Torej Wallenberga so švedski oblasti poslale kot diplomata v dimpešto. Njegova naloga je bila bi na tak ali drugačen način desettisoč v budimpeštanskem zaprtih madžarskih židov, ki jih Eichmannov urad namenil deportacijo in smrt v koncentracijskih tiriščih...

Film tedna Dober večer, g. Wallenberg si boste lahko ogledali v soboto, 10. t.m. ob 20.35 na TVS 1.

Piše: Franci Križanič

V kleščah stagflacije tudi 1994?

V Sloveniji imamo že od leta 1987 sem opraviti s stagflacijo, t.j. krizo, pri kateri se zmanjšuje gospodarska dejavnost (ter zaposlenost) in naraščajo cene. Pri odpravljanju takšne krize je potrebna stabilizacijska politika, ki bo zaustavila rast cen in obenem spodbudila povečevanje proizvodnje in zaposlenosti. V urejenem tržnem gospodarstvu (z ustreznimi institucijami in normalnim odzivanjem podjetij in potrošnikov) je odprava stagflacije izvedljiva s kombinacijo omejitvene monetarne politike z ekspanzivno fiskalno in/ali zunanjetrgovinsko politiko. Država z restriktivno monetarno politiko zavre rast cen, z ekspanzivno fiskalno oziroma zunanjetrgovinsko politiko pa spodbudi gospodarsko rast in odpravi naraščanje brezposelnosti.

Poleg stagflacije imamo v Sloveniji letos še inertno inflacijo zaradi indeksacije plač in obresti ter nastajanje monopolov, ki jih omogoča majhen obseg gospodarstva. Oboje zmanjšuje učinkovitost omejitvene monetarne politike pri odpravljanju inflacije in terja dodatne ukrepe dohodkovne politike (odprava indeksacije) in protimonopolne politike (kontrola cen pri sektorjih, ki te cene oblikujejo enotno).

Prihodnje leto in kasneje bo v slovenski stabilizacijski politiki treba upoštevati povečano odzivnost privatiziranih podjetij na tržne razmere in večjo učinkovitost protirecesijske fiskalne in/ali zunanjetrgovinske politike, pa tudi večjo škodo (zlasti rast brezposelnosti), do katere bi utegnile voditi opustitve in napake naše ekonomske politike.

Proračunski memorandum za leto 1994 (Poročevalec Državnega zbora Republike Slovenije 32/1993) nakazuje poizkus delne deindeksacije, nejasno protimonopolno in svojevrstno vodeno antirecesijsko fiskalno politiko.

Poizkus delne deindeksacije je zajet v načrtovanem prehodu na »običajno planiranje in izvajanje proračuna, brez možnosti renominacije«. Ta prehod je zelo pomemben in bo uspel, če ga bo spremljala tudi deindeksacija plač, obresti in drugih zneskov, opredeljenih v terminskih pogodbah (kar je izvedljivo z zakonsko opredeljeno ničnostjo ali vsaj neveljavnostjo indeksnih in drugih vrednostnih klavzul). V primeru, da deindeksacija ne bo popolna, se nam v letu 1994 obetajo večji ali manjši zapleti pri nominalno zakoličeni javni porabi in rasti cen zaradi nadaljevanja inertne inflacije (pri kateri se povsem normalne sezonske podražitve prenašajo v obresti in plače ter samodejno povišujejo raven cen v naslednjem obdobju).

Nadaljnje opuščanje (ta proces se je začel po uspešnem kmečkem protestu sredi letošnjega leta) dosledne protimonopolne politike je opaziti v načrtu, da bodo cene v javnem sektorju »postopno dosegle raven, ki bo zagotavljala oblikovanje lastnih sredstev za razvoj«. Ideja je sicer dobra, vendar vsaj pri elektrogospodarstvu ne upošteva dejstva, da veliki »zgubaši« in porabniki ne plačujejo elektrike, kar je glavni vzrok finančnih zagat tega sektorja. Če jih bo reševal s podražitvami, bo to le ena od novih oblik preliivanja denarja v »sod brez dna« in preko višjih cen dodaten pritisk na manjšo konkurenčnost rastočega dela gospodarstva in nižjo blaginjo prebivalstva.

V memorandumu je posebej pikanten svojevrsten način spodbujanja gospodarske rasti oziroma protirecesijske fiskalne politike, ki se bo, kot kaže, podobno kot letos nadaljevala tudi prihodnje leto. Namesto spodbujanja agregatne porabe z zunanjetrgovinsko politiko (znižanje tečaja tolarja z nakupi deviz, zmanjšanjem carin ali odpravo obvezne prodaje deviz) oziroma povečanjem javne porabe in/ali znižanjem davčnih stopenj namerava država vplivati na produkcijo in zaposlenost z neposrednim financiranjem gospodarstva. Z visokimi davčnimi obveznostmi in majhno javno porabo (če vanjo ne štejemo omenjenih »intervencij« v gospodarstvo) bo fiskalna politika poglobljala recesijo in jo skušala na drugi strani odpravljati z znižanjem obrestnih mer in pospešitvijo investicij. Glede na to, da predstavlja (po podatkih za leto 1992) investicijska poraba dobrih 16%, javna 21%, izvoz blaga in storitev pa skoraj 60% (saldo zunanjetrgovinske menjave 10%) slovenskega bruto domačega proizvoda, spodbujanje gospodarske rasti s povečevanjem investicij na račun zmanjšanja druge porabe očitno ni najboljša rešitev. To pomeni, da kljub nizkim obrestnim meram slovensko gospodarstvo ne bo imelo v kaj investirati zaradi premajhnega domačega in tujega povpraševanja.

Do preobrata v gospodarsko rast utegne že v drugi polovici letošnjega leta, vsekakor pa prihodnje leto vendarle priti zaradi nadaljevanja avtonomne rasti osebne porabe (ta zajema skoraj 52% slovenskega bruto domačega proizvoda) ob zmanjšanih prihrankih, pa tudi zaradi morebiti boljše vodene zunanjetrgovinske in dohodkovne politike kot do sredine letošnjega leta. Proračunski memorandum za leto 1994 ustrezne stabilizacijske politike za odpravo stagflacije sicer ne obeta. To pa ne pomeni, da slovenska ekonomska politika ne bi mogla svojega razmišljanja in ravnanja spremeniti tako, da bi poleg inflacije odpravila (ali pa vsaj omejila) tudi upadanje gospodarske dejavnosti in zaposlenosti.

LETOS V SLOVENIJI 60.000 NOVIH (PREDVSEM MAJHNIH) VOZIL

Če bi imeli pred očmi le slovenski avtomobilski trg, o vsem drugem pa ne bi vedeli ničesar, bi lahko dejali, da nam niti ne gre tako zelo slabo. Podjetjem, ki prodajajo avtomobile, gre namreč presenetljivo dobro. Kupcev je precej več, kot bi človek pričakoval. Res pa je tudi, da smo Slovenci v tem pogledu še daleč od razvitega sveta, predvsem pa zdrave pameti, saj smo pripravljeno odrediti za »jeklenega konjička« precej več, kot to vevata tehten razmislek in povprečen razum. Samo da imamo avto, in če le gre, lepšega od sosedovega.

Do konca letošnjega septembra, to je v letošnjih devetih mesecih smo v Sloveniji prvič in na novo registrirali 49.890 osebnih avtomobilov. Do popolnoma točnih podatkov se sicer ni moč dokopati, vendar je v vsakem primeru nesporno, da letošnji posel z avtomobili presega vsa pričakovanja in da takega ni bilo še nikoli.

Ob rekordni prodaji avtomobi-

lov in življenjskem standardu povprečnega Slovenca pa ne preseneča podatek, da gredo najboljše v promet majhni avtomobili. Tako smo v letošnjih devetih mesecih registrirali največ novomeških petic, in sicer kar 6470. Na drugo mesto se je uvrstila škofa favorit (5421) in na tretje renault clio (3319). Slede: lada samara (3246), citroen AX (2967), opel astra (2489), ford fiesta (2385), fiat uno (2168), ford escord (1999) in renault 19 (1784).

Na naših cestah je največ novih avtomobilov znamke renault (11.866). Drugo mesto v tej lestvici si je priborila škoda (6225), tretje ford (5.063), in četrto citroen (4.121). Boljši avtomobili kajpak niso šli za med. Kljub temu je Mercedes v omenjenem času vnovič 260 novih vozil, Volvo 327, Audi 491, BMW 547, Peugeot 1.267 in Alfa Romeo 1.359.

Pravijo, da bomo do konca leta v Sloveniji registrirali najmanj

60.000 novih vozil. To je približno enega na 33 prebivalcev. V primerjavi z lanskim letom je to presenetljivo veliko oziroma skoraj enkrat več. Ob tem pa je treba poudariti, da gre pri štirih petinah na novo registriranih vozil za zares najnižji avtomobilski razred. Za cenovno in kakovostno dno. Petice, fieste, škode, lade in podobna vozila pač drugače ne moremo označiti. Po oceni strokovnjakov pa je približno 15 odstotkov na novo registriranih vozil v Sloveniji spodnjega srednjega in srednjega razreda. Le pet odstotkov novih avtomobilov pa je moč uvrstiti v zgornji srednji

razred.

Prodaja oziroma registracija zelo dragih in zmogljivih avtomobilov pa je v Sloveniji – tako ocenjujejo strokovnjaki – več kot skromna in je prej na »afriški kot pa kakšni srednjeevropski avtomobilski ravni«. K temu poznava valci dodajajo, »da je avtomobilski luksuz, ki ga je videti za vsakim vogalom«, posledica slabovidnosti in bujne domišljije. Pa še prav imajo, mar ne?

Sicer pa imamo v Sloveniji registriranih 624.237 osebnih avtomobilov. Torej skoraj enega na tri prebivalce. Malo ali veliko? Glede na življenjski standard prej veliko kot malo. V tej avtomobilski gneči je še vedno izjemno veliko vozil iz programa Crvene zastave, saj smo v minulih devetih letih pokupili kar 262.331 avtomobilov omenjene tovarne. Ja, precej nevarna pločevina je na naših slabih cestah, da (ne)spodobnosti šoferjev niti ne omenjamo. Toda, to je že druga zgodba.

A. U.

REŠITEV BREZ PROGRAMIRANIH STEČAJEV

V zadnjem času v Mariboru podobno kakor tudi drugod po Sloveniji vse več vodilnih menedžerjev in lastnikov podjetij, ki so zabredla v težave, razmišlja, da bi zdravo jedro podjetja ali tovarne rešili s programiranim stečajem. To pomeni predvsem na račun delavcev in njihovih pravic. V mariborskem koncernu TVT pa so dokazali, da se da zdrava jedra podjetij reševati tudi s spoštovanjem pravic, ki jih daje presežnim delavcem zakon o delovnih razmerjih.

O izkušnjah in problemih, s katerimi so se srečevali sindikati pri ugotavljanju presežnih delavcev, smo se pogovarjali s predsednikom SKEI v koncernu TVT Ivanom Selinškom, podpredsednico Marijo Baham ter članoma sindikalne pogajalske skupine Francem Stepišnikom iz družbe Remont in Brankom Rajšpom iz družbe Termex.

»Na predlog skupščine podjetja je 100-odstotni lastnik koncerna TVT postal Sklad za razvoj Republike Slovenije. Na takšno odločitev skupščine smo tedaj pristali tudi v vodstvu SKEI, saj drugega izhoda za tovarno takrat ni videl nihče ne v vodstvu podjetja ne kje drugje,« pravi Ivan Selinšek. Takrat je bil TVT z 2200 zaposlenimi v veliki krizi. Zaposleni so morali izplačilo vsake plače izsiliti s stavko, zato so imeli lani v vsem Podravju ravno v TVT največ stavk.

Ko je postal lastnik TVT Razvojni sklad, je le-ta pripepeljal novo vodilno ekipo, ki je začela s sanacijo podjetja. Po analizi razmer je ocenila, da bo v koncernu dovolj dela le

za 700 delavcev, in že v decembru lani je bilo 460 delavcev opredeljenih za trajno presežne.

»Najpomembnejši kriterij pri določanju presežnih delavcev je bila delovna uspešnost,« pravi Marija Baham. Poleg tega, da so v družbah takrat ob nadzorni vlogi sin-

dikata pripravili spiske trajno presežnih delavcev, so družbe poslale na čakanje še nekaj sto delavcev. Da bi trajno presežnim delavcem in čakajočim omogočili iskanje različnih oblik samozaposlovanja, so ustanovili družbo Eksterna d.o.o. Vanjo so premestili vse čakajoče in trajno presežne delavce. Eksterna je bila zamišljena kot nekakšen podjetniški inkubator, vendar so bili rezultati doslej bolj skromni.

»V Eksterni je bilo takrat okoli 1100 delavcev, vendar vsi le začasno, tako da so ohranili pravice do delovnega razmerja v lastni firmi,« pravi Bahamova. Ta rešitev, za katero so se zavzeli sindikati, ne omogoča uvedbe stečajnega postopka za Eksterno. Z njim bi vsi delavci izgubili zaposlitev. Po drugi strani pa preostale družbe delujejo kakor zdrava jedra, razbremenjena presežnih in čakajočih delavcev.

Čeprav so se razmere na trgu celo bolj izboljšale, kakor so mnogi delavci koncerna pričakovali, so morali letos v juniju v TVT zaradi pomanjkanja naročil ponovno ugotovljati presežne delavce. Določili so jih po kriterijih iz zakona o delovnih razmerjih. 443 delavcev so odpustili z zakonitim šestmesečnim plača-

nim odpovednim rokom, 215 delavcev, ki so bili prav tako na spisku presežnih delavcev, pa niso odpustili. Spoštovali so namreč 36. člen zakona o delovnih razmerjih, ki posebej štiti delovne invalide, delavce z brezposelnim zakoncem, samohranilce in še nekatere kategorije delavcev.

»Poudariti je treba, da so vsi presežni delavci lahko izkoristili šestmesečni plačani odpovedni rok, prav tako pa so dobili tudi vsaj del odpravnine. Pri tem smo sindikati vztrajali. Ker ni bilo dovolj sredstev za izplačilo odpravnine v celoti, smo v sindikatu dali drug predlog, ki je bil sprejet. Koncern bo prodal čolnarno in samski dom, ki smo ju zaposleni zgradili z lastnimi sredstvi, s knjupno pa bo presežnim delavcem izplačal razliko do polne odpravnine,« pojasnjujejo sogovorniki.

V TVT so s pravočasnim ugotavljanjem presežnih delavcev (z upoštevanjem njihovih zakonitih pravic, ki jih je odločno štiti sindikat) in z ustvarjanjem novih jader dosegli tisto, kar bi v nekaterih drugih podjetjih radi, pa ne morejo s programiranimi stečajem na račun delavskih pravic.

Tomaž Kšela

PRED IZIDOM – PRED IZIDOM – PRED IZIDOM

ZAKON O SOUPRAVLJANJU

s komentarjem Gregorja Mikliča

Cena 1.050,00 SIT

Za primerjavo z mednarodnimi modeli soupravljanja vam priporočamo tudi brošuro

DELAVCI IN UPRAVLJANJE

avtorja Bogdana Kavčiča.

Cena 483,00 SIT

Če se odločite za nakup brošur, vam nudimo popust: obe za samo 1.350 SIT. Vsako brošuro posebej ali obe lahko naročite na naslov: ČZP ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefon (061) 321-255, 313-942, fax 311-956.

NAROČILNICA

Pri ČZP enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o)

..... izvod(ov) knjige ZAKON O SOUPRAVLJANJU S KOMENTARJEM in

..... izvod(ov) brošure DELAVCI IN UPRAVLJANJE. Naročeno pošiljko pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

Naročeno dne:

Žig

(Podpis naročnika)

1. Naročeno bomo plačali v zakonitem roku.

2. Kot ind. naročnik bom poravnal po povzetju.

MOJ PRISPEVEK
K LETALSTVU
PAKTA NATO..!

CERTIFIKAT

TRIDESETERICA LE » VRH LEDENE GORE «

Objava seznama tridesetih najbolje plačanih direktorjev v Sloveniji, ki ga je pripravila SDK...

plačane takšne ali drugačne stroške, itd.), v kakšnem razmerju so take plače z uspešnostjo podjetja...

najnižja plača okoli 700 mark, jaz imam 1500 mark neto plače, povprečna neto plača v podjetju pa je okoli 1300 mark.

V Leku smo uspeli govoriti samo z generalnim direktorjem Metodom Dragonjo, ki se je najprej pozanimal, kakšen znesek je naveden in ga potem potrdil za pravilnega (696.334 SIT v juniju).

Borut Jerše, direktor Ljubljanskega sejma: Njegov odgovor je objavljen na faksimilu faksa.

Peter Adamlje, predsednik sindikata v Ljubljanskem sejmu: »Plače so v okviru menedžerskih pogodb. Pri nas se mi zdijo kar v redu.

Pivovarna Union: Direktorja Mitje Lavriča nismo dobili, njegova tajnica pa nas je opozorila, da njihovo podjetje zanesljivo ni na seznamu.

Na zapis iz prejšnje številke o ekstremnih plačah sta se odzvala samo Dagmar Šuster, ki je podrobneje pojasnil svoje stališče do menedžerskih plač...

Kot smo omenili, smo poskusili narediti anketo med direktorji, pretežno tistimi s seznama trideseterice najbolje plačanih in predsedniki njihovih sindikalnih organizacij.

Poglejmo, kaj so nam anketirani direktorji in sindikalisti povedali o tej vroči temi. Zvedeti smo hoteli, kaj se skriva v znesku njihove bruto plače, oziroma ali dobivajo poleg plače še kakšne bonitete (avtomobil za lastne potrebe, življenjsko zavarovanje,

plače, zraven pa seveda sodi še vprašanje bonitet (življenjsko zavarovanje, stroški prevoza). Vse je zapisano po pravih, vendar menim, tako na splošno, da direktorji uspešno izkoriščajo luknje v obstoječi zakonodaji.

Božo Kuharič

Božo Kuhariča, direktorja Mure, je Dagmar Šuster omenil kot primer direktorja, ki je pri plači skromen, ker ima le okoli 3000 mark, vodi pa uspešno 6000-članski kolektiv.

Dodal je: »V poslovnem svetu je v navadi, da morajo take plače

lavci z individualnimi pogodbami v Muri, 24 jih je, od bonitet le pravico do službenega avta za službene poti. In nič drugega!

Sindikalni zaupnik Jože Turkli pa nam je dejal: »Če so podatki v seznamu najbolje plačanih direktorjev resnični, se je treba vprašati, v kakšnem okolju delajo: ali v dobrem, uspešnem podjetju ali v slabem.

Kaj je mogoče sklepati iz ankete in objavljenih odgovorov? Vsekakor to, da so objavljeni zneski čista fikcija. V njih je namreč zgolj znesek plače, kot je zapisana v individualni pogodbi, nikjer pa ni podatkov o tistem delu pogodbe, v katerem so zapise druge ugodnosti.

Mnogim poslovnim in vodstvenim kadrom podjetja plačujejo uporabo službenih avtomobilov (stroške poravnajo v celoti). S tem kajpak seznam ugodnosti še ni izčrpan, saj si ne domišljamo, da vemo vse o njih. Zato podajamo: podatek o plači v kuverti ni dovolj, vedeti je treba, kaj se daje »pod mizo«.

Metod Dragonja

Splošna anketa o plačah direktorjev. Vezji z vašim telefonskim klicem vas obveščam, da so bili osebni dohodki Ljubljanskega sejma d.d. v okviru zakonskih določil oz. priporočenega razmerja dogovorjenega med društvom "MANAGER" in Gospodarsko zbornico Slovenije. Istočasno vas obveščam, da ne pristajam na telefonski oz. osebni razgovor z vami.

Organizirajte, da bodo takšne delavce vrgli ven

Del članka o pogovorih predsednika GZ Dagmarja Šusterja izpod peresa Frančka Kavčiča na 5. strani Delavske enotnosti 28. oktobra, piše tudi o plačah direktorjev, še posebej 30 najbolje plačanih in med drugim ponuja tudi naslednje poudarjeno besedilo: »Po Vodovnikovih podatkih je med njimi tudi bivši minister Jelko Kacin, ki menda v Adrii Caravan prejema 12000 mark.«

Jelko Kacin

Na žalost v Adrii Caravan, kjer sem bil angažiran zadnje mesece, nisem prejel 12000 mark (domnevam, da nemških - DEM) mesečno, in to iz več razlogov: 1. Adria Caravan ni v takem položaju, da bi kateremu koli svojemu direktorju lahko plačala 12000 DEM mesečno ne v bruto ne v neto znesku ali na kak drug način.

turo Adrie International povzročili norosti (beri izgubo), vredne več 10 milijonov DEM.

4. Nisem zaposlen v Adrii Caravan, tam samo vodim projekt marketinga in iskanja dopolnilnih ter nadomestnih trgov. Firma, ki je moj delodajalec, pa me plačuje manj, kot bi dobival nadomestila za opravljanje moje funkcije v prvi in drugi slovenski vladi.

Verjamem, da se o moji plači širijo govorice, tudi take, kot jih je navedel gospod Vodovnik. Res je, škodijo mojemu imenu in ugledu, ampak za ta del problema bom rešitev našel sam.

Zato me seveda izjemno presečneča drugi del poudarjenega teksta, ki je citat izjave gospoda Šusterja in se glasi: »Organizirajte, da bodo takšne delavce vrgli ven.« Razumem, da je šlo za srečanje s sindikati, ampak tak poziv je malo preveč radikalen, saj gospod Šuster ni kdor si ga boji, ki bi lahko blebetal kar tako v tri dni.

Gospod Dagmar je predsednik Gospodarske zbornice in v tej funkciji bi od njega v besedilu pričakoval vsaj poskus ograditve od tako lansiranih »govoric«. Pa nisem prebral nič takega.

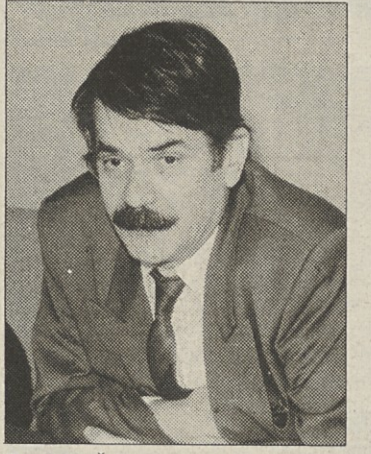
Razgovor je bil »prejšnji teden«, objavljen je bil naslednji teden in po objavi sem predsednika GZ poklical sam, ker sem hotel izvedeti, v kakšni medsebojni zvezi sta navajanje mojega primika in njegova izjava. Pa se ni dosti razburjal.

hove, ampak je zatrdil, da za ta prispevek sploh ne ve. Z njim sem govoril 29. oktobra ob koncu dneva, ko bi predsednik že moral preleteti članke, ki zadevajo njegovo hišo in njega osebno in so bili objavljeni prejšnji dan. Vsaj v gospodarstvu je tako, da si partnerji večkrat dnevno izmenjujejo fakse in strahu, da jih v poslu kdo ne bi prehitel.

Ne nazadnje si je obilo izkušenj pridobil tudi v različnih firmah in združenjih, kjer svoj čas niso skrtarili s plačami. Bil je v službi slovenske in zvezne države do samega njenega konca in še kako dobro pozna načine, kako se je dalo posameznika ali firmo v preteklosti onemogočiti.

Se enkrat poudarjam, da me na tistem seznamu zagotovo ni. V mojo tolažbo pa bom zapisal še tole spoznanje. Če bi bil ostal nosilec kake izpostavljenosti politične funkcije, bi morda lahko dočakal tudi svojo fotografijo s prostitutko ali podkupovalcem ali prijateljem iz Varaždina, tako pa si lahko vsaj domišljam, da je nekdo ali so nekateri le vzeli na znanje, da se trudim v gospodarstvu.

Še enkrat o plačah direktorjev

Dagmar Šuster

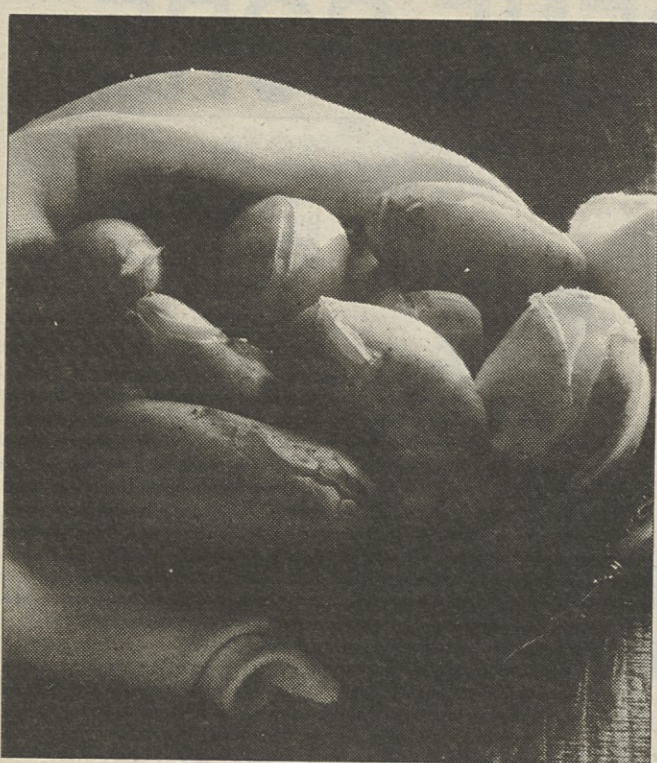
Nimam razlogov, da ne bi verjel spisku izplačanih najvišjih plač poslovnim delavcem za maj in junij 1993, ki ga je pripravila SDK in objavila Delavska enotnost Spisek je sicer pomanjkljiv, ker ne vsebuje vseh potrebnih podatkov (neto plača, minulo delo, stimulativni del, udeležba pri dobičku itd.) Ne glede na to pa dokazuje predvsem to, da so poslovodni delavci v Sloveniji sorazmerno zelo slabo plačani.

sem potrjuje našo oceno, da merila (GZS in društva Manager) o plačah poslovnih delavcev, ki terjajo trikratno, štirikratno oz. petkratno poprečno plačo, spoštujejo vsi - razen morebitnih redkih izjem. Poslovodne delavce torej preslabo plačujejo. To velja seveda za večino dobrih in še posebej za tiste najboljše. In prepričan sem, da bi bodo lastniki plačevali boljše v vseh primerih, ko bodo rezultati v skladu ali celo nad pričakovani.

Spisek najvišjih plač pa vseeno daje temelj za domnevo o pretirani višini v posameznih, izjemnih primerih. Na to in na provokacije (sindikalistov) o ekstremnih plačah poslovnih delavcev je moj odgovor znan: najprej je treba podatke preveriti in nato predvsem v konkretnem okolju ugotoviti, kdo in na kakšni osnovi je odločil o morebitni izjemno visoki plači, potem pa po potrebi ukrepati, tudi radikalno.

in končno. Nič nimam zoper javno razpravo o (pre-)visokih plačah. Toda tisti, ki mislijo, da so velik ali celo največji problem plače recimo 16 direktorjev, o pravih problemih nič ne vedo ali nočejo vedeti.

Dagmar Šuster

Lačni celo krompirja

Slovenija se spreminja v najtrši kapitalizem, v katerem se eni vozijo v mercedesih, drugi pa nimajo niti za krompir. Socialna stiska nekaterih družin je brezmejnja. To so te dni občutili tudi pri podravske svobodnih sindikatih, ko so med ogrožene družine razdeljevali krompir, za katerega so iz solidarnostnega sklada odšteli 285 tisoč tolarjev. V dveh dneh so delavci praktično razgrabili deset ton krompirja, devetdeset kilogramov na družino. Ljudje še kar najprej sprašujejo, če jim sindikat lahko še preskrbi krompir...

Ta hip so v Mariboru med najbolj socialno ogroženimi številni odpuščeni delavci Elektrokovine. Na cesti se je znašlo okrog 200 družin, kjer sta bila v tovarni zaposlena oba zakonca. Že skoraj tri mesece so brez plače, prva nadomestila za brezposelnost pa naj bi jim na zavodu za zaposlovanje izplačali predvidoma 20. novembra.

Pri mariborskih sindikatih skušajo socialno ogroženim delavcem pomagati na različne načine. Tako so se povezali tudi z Rdečim križem, ki jim je pripravil okoli 150 prehranbenih paketov za najnujnejše primere, pa tudi najnujnejša oblačila za prihajajočo zimo. A kdo ve, kako se mora počutiti delavec, ki je večji del svojega življenja pustil v tovarni, zdaj pa mora stati v vrsti za podarjeni krompir, olje, moko, brskati med podarjenimi oblačili, da njegovih otrok pozimi ne bo zeblo...

Podravske sindikati so morali te dni solidarnostni sklad praktično postrgati, a še daleč ni bilo dovolj za vse, ki pomoč potrebujejo. Med svoje člane so razdelili tudi 430 tisoč socialnih pomoči in to 25 brezposelnim, 32 delavcem nekdanje Elektrokovine, 17 delavcem, ki delo še imajo, a s plačo ne morejo preživeti. Pri Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije Območni sindikat za Podravje prosijo za pomoč, in sicer na žiro račun 51800-743-30005, s pripisom za solidarnostno pomoč sindikatom Podravja. Veseli so vsake pomoči, oblačil in prehranbenih paketov.

M. F.

BEDA V SLIKI

Slika: Sašo Bernardi

Usmiljenje zame je kruh zanj.

Vse kaže, da bomo morali počasi kar pozabiti star slovenski pregovor: »Najprej štalca, potem pa kravca«, ker vsako leto zgradimo manj stanovanj. Lani, ko so gradbena podjetja dokončala samo 1273 stanovanj, nedokončanih pa je ostalo komaj 913, smo se najbolj oddaljili od rekordnih deset tisoč novih stanovanj, zgrajenih leta 1975, ko je bilo v marsikateri občini zgrajenih toliko stanovanj kot lani v vsej Sloveniji. V skoraj polovici občin lani niso zgradili niti enega stanovanja.

Zasebna gradnja v tem času ni doživela tako velikega padca: leta 1975 je bilo zgrajenih 6143 stanovanj v družinskih hišah, leta 1991 pa 4586.

Cena kvadratnega metra stanovanjske površine se v zadnjih letih giblje okoli dva tisoč mark in kljub upadanju kupne moči ostaja kar visoka. Najnižja je v Novi Gorici, kjer je kvadratni meter stanovanja po 1850 mark, najvišja pa v Ljubljani, kjer dosega tudi

do 2400 mark. Kljub temu načrtujejo nekatera podjetja gradnjo nadstandardnih stanovanj, za katera bo izhodiščna cena kvadratnega metra 2600 mark. Kje bodo dobili kupce zanje, ko pa vemo, da tudi sedanja prodajajo s težavo in tudi 10-odstotni popusti veliko ne pomagajo?

Novih stanovanj je na trgu torej veliko manj kot prejšnja leta, zato jim cena raste. In zato imajo tako »velik krompir« nosilci stanovanjske pravice, ki jim je Jazbinškov zakon omogočil nakup njihovega najemnega stanovanja za desetino tržne cene.

Vse te podatke je koristno vedeti še zlasti ob »viku in krik« imetnikov stanovanjske pravice v nacionaliziranih stanovanjih, ki jim nova stanovanjska zakonodaja ni ustvarila enakopravnih možnosti za odkup stanovanj, v katerih so živeli povojna leta – takšnih, kakršne je nudila najemnikom družbenih stanovanj. Po zakonu o denacionalizaciji je namreč treba nacionalizirano stanovanje vrniti upravičencu v naravi, imetniku stanovanjske pravice, ki živi v njem, pa po stanovanjskem zakonu prodati, tako kot desetisočim drugih Slovencev. Obojega hkrati pa ni možno uresničiti. Vlada je zato pripravila predlog sprememb stanovanjskega zakona. Potem, ko so organizirani najemniki po drugi vojni nacionaliziranih oziroma zaplenjenih stanovanj oblikovali nekaj radikalnih zahtev, saj doslej niso imeli možnosti odkupa takšnih stanovanj, in so torej trdili, da so v neenakopravnem položaju z drugimi nosilci stanovanjskih pravic, se je vlada zganila. Trdi, da v spremenjenem zakonu ponuja prožnejše rešitve glede možnosti odkupa nacionaliziranih stanovanj tako

najemnikom kot prvotnim lastnikom, ki jim bodo ta stanovanja vrnila. Kot prvo možnost spreminjeni zakon materialno spodbuja (nagrajuje) dogovor med prvotnim lastnikom in najemnikom glede odkupa stanovanja. Lastnik naj dobi – poleg kupnine, izračunane na podlagi točkovne vrednosti stanovanja – tudi nadomestilo v višini razlike med kupnino, izračunano po stanovanjskem zakonu, in vrednostjo, ugotovljeno po zakonu o denacionalizaciji. Izplačana bo v obveznicah Slovenskega odškodninskega sklada in v enakem deležu v vrednostnih papirjih, za katere jamči država. Če lastnik ne pristane na prodajo, soglašajo pa, da si najemnik sam poišče drugo stanovanje, mora najemniku dati odpravnino v višini 30 odstotkov od vrednosti stanovanja, vendar ne od točkovne vrednosti stanovanja, temveč na način, ki ga predvideva zakon o denacionalizaciji. Če prejšnji najemnik kupuje drugo stanovanje (ali se odloča za gradnjo), pa odpravnina ne zadošča za nakup, lahko dobi pri Stanovanjskem skladu posojilo z ugodno obrestno mero.

Kot tretje predvideva spreminjeni zakon možnost, da se prvotni lastnik in najemnik ne bi mogla dogovoriti (če npr. lastnik na prodajo ne pristane, najemnik pa drugega stanovanja ne namerava kupiti). Od zavezanca za vrnitev stanovanja (ki je občina ali kateri od skladov) lahko v tem primeru zahteva podatke za odkup in prodajo drugega enakovrednega zasedenega neprofitnega stanovanja. Gre za občinska stanovanja. Najemniku, ki se mora preseliti, je prejšnji imetnik stanovanjske pravice dolžan povrniti stroške selitve.

NAJPREJ ŠTALCA, POTEM PA KRAVCA

služi vse presežnike: je najpomembnejši, najzahtevnejši, najbolj težko pričakovani, najbolj zapleteni in – najdražji. Slednja seveda za državo, saj jo bo po predvidevanju stal (pravzaprav bo stal občine kot zavezanke za denacionalizacijo, slovenski odškodninski sklad in razvojni sklad) okoli 4,5 milijarde tolarjev. Med prizadetimi pa menda že spet vrši: eni ne zaupajo vrednostnim papirjem, drugi se še vedno počutijo zapostavljene. Zdi se, da sporom zaradi privatizacije stanovanj kljub vsemu še ni videti konca.

V vse več primerih se dogaja, da so stanovanja kupili takšni, ki jih sploh niso potrebovali, pač pa so jih kupili, da bi s preprodajo čimveč zaslužili. Nekateri so kupili družbeno stanovanje npr. za

15.000 DEM, prodali pa so ga za 60.000 DEM in tako dobili razliko 45.000 DEM, to razliko jim je davčna uprava obdavčila z 20 %, kar je znašalo 9.000 DEM in na tak način je prodajalec brez vsakega truda spravil v žep 36.000 DEM. In to za stanovanje, za katero

smo vsi zaposleni leta in leta odvajali tako imenovani stanovanjski dinar; torej smo na ta način okradeni vsi mi. Ne morem razumeti, da so pristojne službe dovolile nakup takšnim kupcem, še manj pa razumem, da jim tega neupravičenega zaslužka ni pravočasno odvzela davčna uprava, ali zakaj si ni sklad pridržal vsaj pravico, da se to stanovanje za isto ceno proda prejšnjemu lastniku, tj. stanovanjskemu skladu.

Zaradi takih pogojev se niti ne čudim, da je državna blagajna bolj prazna in da se morajo delavci, učitelji, javni delavci in upokojeanci, katerim je bila pokojnina celo znižana, boriti za preživetje, saj se na ta način krade tudi njihov denar.

V. B.

OBRATNA AMBULANTA

Piše: prim. doc. dr. Anton Prijatelj

Zakaj ženske pijejo

Japonke so v neki anketi odgovorile, da pijejo na družinskih slavnostih, da se lažje znajdejo v družbi in da se lažje sprostijo pod vplivom alkohola.

Res, da je ženska pri nas »enakopravna«. Želimo, da bi bila mati, gospodinja, žena in delavka. Trdimo in prisegamo, da je enakopravna, naložili pa smo ji več, kot zmore. Pri nas je delež zaposlenih žensk med največjimi na svetu, in sicer 42-odstoten. To pripomore tudi k boljšemu standardu Slovencev. Marsikdaj pa se moški ne želimo odpovedati svojemu patriarhatu ali pa svoji »komoditeti«.

Ženska mora biti dobra delavka. Zato skrbijo v podjetju. Tudi dobra mati naj bo! Ali je ali ni? Drugi ji pomagamo bore malo, morda še najbolj vrtec ali šola. Če pa vrta ni, mora skrbeti za varstvo mama sama, pomaga ji servis »stara mama«, če tega ni, pa cesta. Mož le malokdaj, ker ima svojega dela čez glavo, ker hoče skrbeti za visok standard družine, za nov avto, za novo hišo.

Kakšna je žena? To vedo povedati pijančki za pultom. Vendar teh le ne smemo vzeti preveč zares. Kakršni so sami do žene, takšna je ona do njih. Včasih. Včasih pa ne, včasih je preveč popustljiva in popušča in pripomore, da majhni pijančki postanejo veliki pijanci in veliki teroristi. Namesto da bi jih nagnala in jih s tem mogoče prisilila k zdravljenju, popušča.

Ne smemo pozabiti tudi njenih dnevov v mesecu. Malo pred menstruacijo je žena napeta, sitna, pravijo drugi. Vse jo boli, težko dela, napeta je, potrta, s silcem močnega se podpre, počuti se bolje. Eno silce, drugo silce... in nevarnost je tu. Morda tudi začetek odvisnosti od alkohola.

Ko ženska zaide v štirideseta ali proti petdesetim, otroci odrasčajo, študirajo, gredo od doma, mater vse manj potrebujejo, vse bolj so samostojni! V naših sorazmerno majhnih družinah ostaja mama ali žena vse bolj sama. V Ameriki se to zgodi še prej, otroci ji prej uidejo, moža pa sploh ni doma. Če ni zaposlena, ostaja vedno bolj sama. Mož se vrne zvečer ali pozno ponoči, utrujen, ne potrebuje nežnosti ali pa je noče. Mož zvrne svoj »drink«, žena z njim, seveda če ga ni prej sama.

Pri nas se mož vrne z dela ali iz službe malo prej. Potem ima delo, konjička, vrt, honorar, klub. Morda ima še ljubico in je za ženo vse manj časa. Žena je v službi in morda tudi tam druge zalivajo svojo osamelost. Razočarane so, osamljene, iščejo si uteho. Nekateri v alkoholu, vendar to skrbno skrivajo. Svoji in sodelavci za nekatere vedo, da pijejo, kje in kako pa ne morejo ugotoviti.

Bolj ko ženska pije, bolj zanemarljivo gospodinjstvo, večino denarja porabi za pijačo.

Otroci niso več deležni prave materinske ljubezni, zanemarljivo jih ali pa celo navaja k alkoholizmu. Družina začne razpadati in razpad je še hujši, kot če pije mož. Seveda je zdravljenje težje, kajti možje niso najboljši partnerji pri zdravljenju. Zdravljenje je skoraj nemogoče, če pijeta oba. V tem primeru ni podpore pri zdravem članu družine, saj sta oba alkoholika, otroci pa le težko zmorejo tako breme.

BELE HALJE NA DVEH BREGOVH

Slovenske bele halje so se znašle na dveh nasprotnih bregovih. Na eni strani je Fides, sindikat zdravnikov in zobozdravnikov Slovenije pod vodstvom dr. Andreja Šikovca, ki hoče uveljaviti svojo poklicno kolektivno pogodbo in nasprotuje, da bi za to področje veljala le panožna kolektivna pogodba. To pogodbo pa je pripravil drugi, republiški sindikat zdravstva in socialnega varstva pod vodstvom dr. Igorja Kodriča.

Nesoglasja gredo celo tako daleč, da je sindikat Fides zagrožil s stavko, če se vlada ne bo pripravljena pogajati z njim o položaju slovenskih zdravnikov in zobozdravnikov.

Nič s pluralizmom

Dr. Andrej Šikovec je odločen: »Minister za zdravstvo dr. Božidar Voljč meni, da morajo biti pri pogajanjih o kolektivni pogodbi udeleženi tudi predstavniki drugih sindikatov s področja zdravstva. Vendar pa to za nas ni sprejemljivo. Sprejeli smo stališče, da je predlagatelj in pogajalec o pogodbi sindikat Fides. S pogodbo se namreč strinjata zdravniško društvo in zdravniška zbornica. Skupščina zbornice nas je pooblastila za pogajanja. Člani zdravniške zbornice pa so vsi slovenski zdravniki.«

O kakšnem sindikalnem pluralizmu na tem področju torej Fides noče niti slišati. Še več.

Fides zdaj zahteva od vlade, naj do 22. novembra letos podpiše posebno kolektivno pogodbo samo za zdravnike in zobozdravnike. Sicer bodo le-

biti 4,20 (zdaj je 3,6), za zdravnika specialista pa 5,30 (zdaj je 4,1). Predlagani zakon pa predvideva za prve količnik 3,8, za druge 4,4, kar je sicer malo več v primerjavi s sedanjim stanjem, a manj od tistega, kar predlaga Fides.

»Pri vsem tem ne gre le za zdravniške plače in za položaj

Mag. dr. Andrej Šikovec, predsednik Fidesa: »Ne gre le za zdravniške plače in položaj zdravnikov, ampak za položaj celotnega zdravstva.«

zdravnikov, pač pa za ureditev celotnega sistema zdravstva, ki je že deset let v organizacijski krizi,« pravi dr. Šikovec. »Sedanje razmere ne peljejo v ureditev, ampak v dezorganizacijo zdravstva.«

Pri vsem tem pa je osrednja nejasnost ta, kateri sindikat naj bi pri pogajanjih zastopal slovenske zdravnike in zobozdravnike. Kaj bo vlada storila, še ni znano. Do zdaj se je zatekala prejkone k zavlačevanju in ni dala jasno vedeti, ali bodo vprašanja zdravnikov in zobozdravnikov opredeljena v dveh kolektivnih pogodbah ali v eni sami. V ministrstvu za zdravstvo še niso v celoti razčistili tega, koga imeti za pogajalskega partnerja.

Razmejitev pristojnosti

Na področju zdravstva deluje več sindikatov, a ta hip so med njimi le trije reprezentativni: Sindikat zdravstva in socialnega varstva Slovenije pri Svobodnih sindikatih (predsednik Erih Šerbec), Sindikat zdravstva in socialnega varstva Slovenije (predsednik dr. Igor Kodrič) in Fides, sindikat zdravnikov in zobozdravnikov (predsednik dr. Andrej Šikovec).

Pri kolektivnem dogovarjanju se najprej sprejme splošna kolektivna pogodba za negospodarstvo, potem panožne kolektivne pogodbe in šele za tem poklicne, če že do njih pride.

»Naše stališče je, da bi s poklicno pogodbo za zdravnike in zobozdravnike naredili predsedana, kar pomeni, da bi tudi vsi ostali poklici imeli enakopravno pravico sklepati poklicne pogodbe,« je rekel Zvone Vukadinovič, podpredsednik sindikata zdravstva in socialnega varstva.

V javnosti je bilo večkrat omenjeno, da zdravniška zbornica moralno obvezuje vse zdravnike, da podpirajo njene odločitve. Fides pa pozablja, da je zdravniška zbornica pravzaprav paradržavni organ in nasprotnik sindikata, saj pogodbo podpisuje na nasprotni strani.

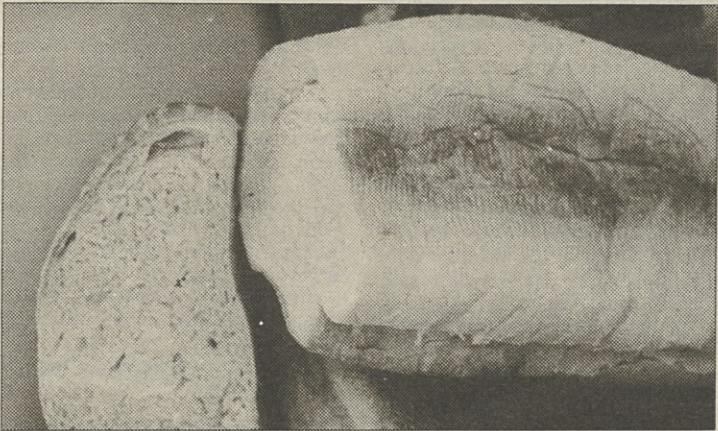
»Če bi že vlada sprejela različico poklicne pogodbe za zdravnike in zobozdravnike, bi jo morali podpisati vsi trije reprezentativni sindikati s področja zdravstva in ne le Fides,« poudarja Zvone Vukadinovič. Skratka, po tej razlagi so pogajalci vsi trije sindikati in ne le Fides. V bistvu pa gre za ključno vprašanje razmejitve delovanja med zdravniško zbornico, zdravniškim društvom in sindikatom Fides, saj ima vsak med njimi svoje funkcije in svoje pristojnosti.

Marija Frančeskin

ZA SOCIALO ZMANJKUJE DENARJA

Proračunski memorandum ne upošteva dovolj, da se bo število brezposelnih ter število upravičencev do družinskih dodatkov in upravičencev po zakonu o socialnem varstvu v naslednjem letu bistveno povečalo, zato predvideva za te potrebe okoli osem milijard tolarjev manj, kakor bi jih nujno potrebovali. To je povedala na razgovoru z volivci v Mariboru ministrica za delo, družino in socialno politiko Jožica Puhar.

Opozorila je, da bo že v letošnjem letu v proračunu zmanjkalo sredstev za enomesečno izplačilo nadomestil in denarnih pomoči brezposelnim, to je okoli 1,7 milijarde tolarjev in 425 milijonov to-

krat, ko bo začel družbeni proizvod rasti vsaj za dva odstotka letno. O tem govorijo tudi izkušnje drugih držav, ki so doživljale recesijo. Trenutno pa v našem gospodarstvu več delovnih mest ukinemo kakor na novo odprejo in verjetno se naslednje leto tu ne bo veliko spremenilo. Naša podjetja imajo namreč še vedno težave s pridobivanjem novih tržišč. Verjetno bo do zmanjšanja zaposlenosti v prvi fazi privedla tudi privatizacija podjetij in uresničevanje zakona o denacionalizaciji.

Puharjeva je v Mariboru spregovorila tudi o politiki plač. Poudarila je, da je restriktivna politika plač še vedno upravičena, saj mora naše gospodarstvo priti do akumulacije za preno. V zvezi s tem se je zavzela za nadaljnja pogajanja o socialnem paktu med vsemi partnerji.

Posebej je predstavila rezultate aktivne politike zaposlovanja. Samo v enem letu so preko zavodov za zaposlovanje dodatno izobrazili 12 tisoč presežnih delavcev, na različnih tečajih so dodatno usposobili 17.500 delavcev in usposobili so 1100 invalidov. Opazni so tudi rezultati pri zaposlovanju pripravnikov, pri spodbujanju samozaposlovanja in podobno.

Več udeležencev razgovora je izrazilo prepričanje, da bi morali v proračunskem memorandumu nameniti več sredstev za restrukturiranje gospodarstva in socialno politiko, manj pa za oboroževanje in nasploh za (pre)drag državni aparat.

Tomaž Kšela

larjev za pravice iz dela (plače v odpovednem roku in odpravnine) za trajno presežne delavce v podjetjih republiškega razvojnega sklada. V primanjkljaj pa še niso vštete obveznosti do presežnih delavcev Metalne in železarn.

V Sloveniji je trenutno 133 tisoč brezposelnih, od katerih jih 40 tisoč prejema nadomestila za čas brezposelnosti, več kot 20 tisoč pa denarno pomoč. V naslednjem letu se bo po vseh razpoložljivih podatkih (kljub nekaterim uspehom pri uresničevanju aktivne politike zaposlovanja) število brezposelnih še povečalo. Veliko danes brezposelnih delavcev pa bo izgubilo pravico do denarnega nadomestila oziroma pomoči, zato se bo povečal pritisk na centre za socialno delo. Po mnenju Puharjeve se bo število delovnih mest v Sloveniji začelo povečevati šele

Ogorčeni upokojeenci

Slovenski upokojeenci so za 4. november pripravili veliko protestno zborovanje v Mariboru, s katerim želijo opozoriti na kopico nerešenih vprašanj. »Konec letošnjega leta bodo minila tri leta načrtnega zmanjševanja pravic upokojeencev in invalidov,« opozarja Emil Tomažič, predsednik mariborske demokratične stranke upokojeencev.

Demokratska stranka je proti podaljševanju interventnega zakona o pokojninah: če bo država še naprej posegala v žepo upokojeencev in se pri tem izgovarjala na izredne potrebe in na statistiko, se bo upokojeencem naslednje leto občutno znižal življenjski standard.

Realno naj bi se pokojnine z upoštevanjem vseh zavarovalnih osnov v prihodnjem letu zmanjšale za 4 odstotke. Vse kaže, da se bo letošnje interventno usklajevanje pokojnin z rastjo plač, ki je razveljavilo dvomesečne poročne pokojnin, predvidene v sistemskem pokojninskem zakonu, razpotegnilo vsaj še v prvo polovico prihodnjega leta.

M. F.

Priročnik za vsakogar, ki ga kakorkoli zadeva privatizacija družbenega kapitala v Sloveniji

MOJE DELNICE

Iz vsebine knjige:

Izbira pravnoorganizacijske oblike družbe; Lastni in tuji kapital; Delnice; Vrste delnic; Osnovni vložki in poslovni deleži; Partnerstvo – osnova modernega podjetništva; Notranji delničarji kontrolirajo družbo; Delovno razmerje in delničarstvo; Upravljanje delniške družbe; Divja privatizacija; Način zbiranja denarja za managersko-delavski odkup; Tuji lastniki slovenskih podjetij.

Cena knjige 2.500 SIT + 5-odstotni prometni davek: 2.625,00 SIT.

Naročite jo lahko tudi pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefon 321-255, telefaks 311-956.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o) knjigo Gojka Staniča MOJE DELNICE. Naročeno mi (nam) pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

Račun bom(o) plačal(i) v zakonitem roku.

Ind. kupcem pošiljamo po povzetju.

Zig

Podpis naročnika

ZDRAVJE MI JE NAČELA KOMUNALA

Iz pisma našega bralca:

Po poklicu sem vodovodni inštalater in keramičar, delam pa že 20 let v komunali. Takšnih del nikoli ne zmanjka; v tem času sem si nabral nešteto nadur, prišel pa tudi ob zdravje. Obnova starih mestnih jeder še takšnega korenjaka hitro načne, ko ti pogosto kaplja za vrat ali pa moraš do kolen v vodo. Največ hudega pa mi je nakopala stara Ljubljana. Zdravnik mi je ugotovil obolenje kolenskih vezi in sklepov, vse pogosteje pa me trga tudi v hrbtu. Ali mi je podjetje dolžno plačati odškodnino za poklicno obolenje nas sprašuje J. K. iz Zaloga pri Ljubljani.

– Vedno sem šel delat, kamor so mi rekli, in tisto, kar je bilo bolj nujno, zdaj pa se bojim, da bom med prvimi na vrsti, če bi prišlo do redukcij zaposlenih.

Zdravnik je ugotovil, da gre za poklicno obolenje, ne za kakšno drugo. Sem upravičen do kakšne odškodnine, če bi mi grozila izguba dela? Enkrat, pred dvema letoma, sem jo že zahteval, pa se za to niso zmenili. Ali lahko ta moj zahtevek zastara?

Odgovor:

Kako ne, upravičeni ste!

Podjetje mora izvesti postopek za ugotavljanje odškodninske odgovornosti in višine škode. Ko gre za vprašanje zastaranja, pa je treba poudariti, da velja triletni zastaralni rok, ki začne teči od dneva, ko je oškodovanec zvedel za škodo tistega, ki je škodo povzročil (1. odst. 376. člena Zakona o obligacijskih razmerjih).

Pristojni organ podjetja lahko ugotavlja dejansko

stanje na podlagi izvedenskega mnenja medicinske stroke, po potrebi pa tudi tehnološke stroke oziroma stroke varstva pri delu. Tako vi kot odgovorni v podjetju pa morate vedeti, da bo spor rešen veliko preprosteje in hitreje (pa tudi ceneje), če bo pristojni organ sam ugotavljal dejansko stanje, kot pa, če bi zavrnili vaš zahtevek in vas napolnil na sodišče združenega dela.

Sicer pa velja, da je podjetje odgovorno za škodo, ki je delavcu nastala zaradi poklicne bolezni če pri delu ni zagotovilo varnega delovnega okolja ali če ni poskrbelo za varnostne ukrepe.

Kot vidite, imate možnost priti do odškodnine, seveda na podlagi izvedenskega mnenja zdravnika. Zakon je na vaši strani.

V. O.

Čudne igrice celjskih oblastnikov z Zdraviliščem Dobrna in Celjskimi lekarnami

NEKAJ GNILEGA JE ...

Kaj se gre do celjski oblastniki? Državni socializem ali kapitalizem? Mogoče se celo pravo vprašanje glasi takole: je državni socializem zgolj krinka za poniglavi zasebni kapitalizem? Kakor koli že, na dlani je, da iz pisma direktorja Zdravilišča Dobrna in iz prispevka našega sodelavca Franca Furlanda veje jasno sporočilo, da je v vrhovih celjskih oblastnikov nekaj gnilega. Sicer pa: zakaj izvršni svet občine Celje blokira preoblikovanje Zdravilišča Dobrna v normalno podjetje, če to podjetje ves svoj prihodek pridobi na prostem trgu? Zakaj ne izvede že sprejetega sklepa občinske skupščine? In kaj se skriva za odlokom skupščine, po

katerem Celjske lekarne postajajo javni zavod? Odgovor seveda najbolj poznajo tisti, ki so za takšnimi ali drugačnimi vprašljivimi odločitvami. Iz obeh prispevkov pa že na daleč lahko izluščimo, da si nova »demokratska« celjska oblast svobodnega podjetništva ne predstavlja prav nič drugače od njene nedemokratske enostrankarske predhodnice. Pri vsem skupaj pa je še najbolj zanimiva vloga tistih vej oblasti, ki po logiki stvari ne bi smela biti v navezi z ozkimi (zasebnimi?) občinskimi interesi.

Bodo morali zaradi opisanih primerov zapeti mlini Ustavnega sodišča Republike Slovenije?

Darko Urbančič:

»OSEBNI LASTNINSKI INTERESI ...«

V času moje direktorske funkcije v Zdravilišču Dobrna sem se prepričal, da temelji pravne države na ravni celjske občine ne delujejo. Do takšnega zaključka sem prišel po temeljitem pregledu dokumentacije o skoraj tri leta trajajočem postopku preoblikovanja Zdravilišča Dobrna v ustrezno statusno obliko.

Zdravilišče Dobrna je registrirano s polnim imenom SOZD MERX-DO ZDRAVILIŠČE DOBRNA, p.o., pri čemer je v imenu ohranjen SOZD MERX zaradi blokade vloženih sprememb v register. V takšni formalni obliki je bilo Zdravilišče Dobrna tudi, ko je začel veljati zakon o zavodih. Ob tem je treba poudariti tudi, da Zdravilišče Dobrna tedaj ni bilo dotirano ali financirano, kot so bili zavodi, ampak je samo ustvarjalo dohodek po tržnih zakonitostih.

Ob upoštevanju formalne registracije, ki je sporna, pa je občinski skupščini kot pravnemu nasledniku Okrajnega ljudskega odbora pripadla pravica in dolžnost ustanovitelja.

Pri vsem navedenem ne gre zanemariti tudi zakonodaje s področja zdravstva.

Zakon o zavodih je namenjen neprofitnim organizacijam in dejavnostim, ki jih je potrebno financirati iz proračuna. Takšna pa zdraviliška dejavnost prav gotovo ni, kar potrjuje tudi to, da so vsa zdravilišča v Sloveniji oblikovana kot podjetniške oblike, razen Zdravilišča Laško.

V zakonu o zavodih pa je vgrajeno varovalo pred nesmotrnim preoblikovanjem v zavodsko obliko za vse DO, ki ustvarjajo pretežno del CP, t.j. več kot 50% CP na trgu. To varovalo je v 11. odstavku 63. člena, ki napotuje na izdajo soglasja ustanovitelja

k preoblikovanju v podjetniško obliko.

Takšen sklep je Skupščina občine Celje dne 12. 6. 1992 tudi soglasno sprejela. Pri tem je izvršni svet zavezala, naj ugotovi kapitalske vloške občine Celje v Zdravilišču Dobrna in te je treba kot ustanoviteljski delež občine upoštevati v novi delniški družbi.

Izvršni svet zadolžitve skupščine do danes še ni realiziral, čeprav mu je Zdravilišče Dobrna že septembra lani posredovalo akte. Postopek vztrajno blokira in si s svojim delovanjem jemlje pristojnosti, ki jih nima. Prisvaja si pravico zavajati poslance in sodišče.

Najbolj zaskrbljujoče je, da sodna veja oblasti, ki bi dejansko morala biti neodvisna, izdaja odločbe na osnovi sugestij izvršnega sveta občine Celje, le-te pa so popolnoma nasprotno dejanskim odločitvam Skupščine občine Celje.

Za primer naj navedem že omejeno odločitev Skupščine občine Celje, sprejeto z dne 12. 6. 1992, in sodno odločbo S 628/93 z dne 28. 9. 1993, ki sicer še ni pravomočna in zoper katero je vložena pritožba, žal pa se kljub temu zlorablja in služi za zavajanje poslancev.

Po mojem mnenju je Zdravilišče Dobrna danes ena redkih uspešnih firm v celjski regiji. Res je tudi, da še v lanskem letu stanje ni bilo takšno, čemur pa ni botroval trg ali slabo delo, pač pa gospodarski kriminal, ki so ga ugotovili SDK, policija in carina.

Kontrola je bila opravljena za leto 1989, 1990 in 1991 in o navedenem obstajajo odločbe prej navedenih organov. Vložena je tudi ovadba na javnem tožilstvu v Celju, kjer pa zadeve stojijo. Sprašujem se, če tudi tukaj deluje blokada? Zaradi navedenega je delavski svet Zdravilišča Dobrna v začetku letošnjega leta, ob po-

teku mandata Staneta Bizjaka imenoval za vršilko dolžnosti direktorice, za čas do izbire direktorja, Vanjo Strnišča.

Naj poudarim, da sem bil jaz imenovan 2. 6. 1993. Funkcijo sem nastopil 21. 8. 1993, torej skoraj tri mesece po imenovanju, in do 6. 9. 1993 nihče na občini ni oporekal imenovanju. Še več, v neformalnih pogovorih in času kandidature je predsednik IS Jože Zimšek z mojo kandidaturo soglaša. Sedaj pa je ravno ta izvršni svet kot nepristojen posegel v sodni spor, ki ga je sprožil eden izmed sokandidatov za izbiro, z mnenjem in oceno, da sta imenovanje in razpis nezakonita.

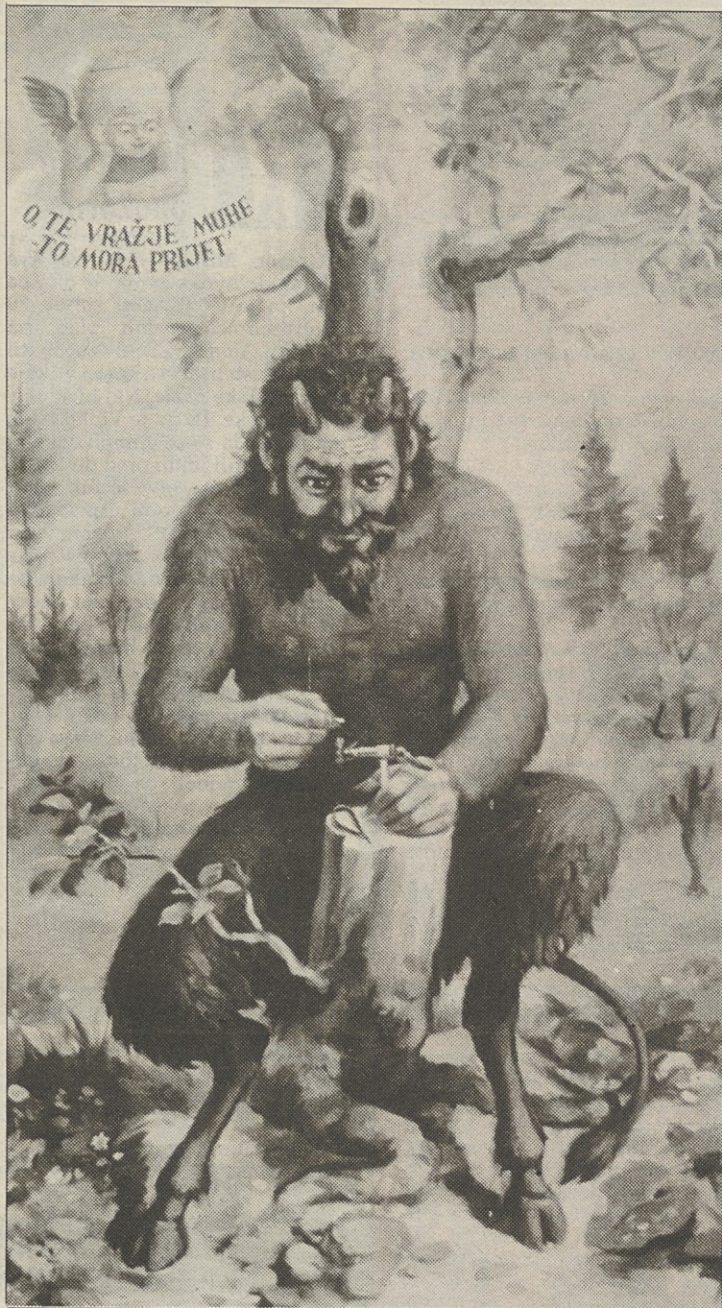
Blokada vseh postopkov, tako registracijskih, statusnih kot razpisnega postopka za imenovanje direktorja, se prične s tistim trenutkom, ko je bilo izvršnemu svetu občine Celje jasno, da stari direktor ne bo ponovno imenovan.

Skrb IS občine Celje se začne z nastopom dela v.d. direktorice, in sicer, ko se prekine s staro tradicijo oziroma načinom poslovanja.

Zdaj ko je evidenten dobiček, pa so se začele pojavljati ocene in mnenja IS o nezakonitem direktorju, o nezakonitem delavskem svetu, skratka, vse kar se zdaj počne v Zdravilišču Dobrna, je po mnenju izvršnega sveta nezakonito.

Takšne ocene sugerirajo tudi sodniku in ta jih kljub nasprotnim dejstvom pri svojih odločitvah enostransko upošteva. Ob vsem navedenem se mi pojavlja edini logičen sklep o uveljavljanju osebnih lastninskih interesov posameznikov v izvršnem svetu občine Celje pri statusnem preoblikovanju Zdravilišča Dobrna.

Seveda ni zanemarljivo vprašanje lastninjenja Zdravilišča Dobrna in s tem povezane kontrolne funkcije nad temi postopki, ki pa

se dejansko s poprejšnjio zavodsko obliko izgubi. Z lastninjenjem družbenega premoženja skladno

ROPANJE CELJSKIH LEKARN S KONCESIJO?

Kakšne misli so se motovile po glavah poslancev celjske skupščine, ko so v četrtek, v drugem poizkusu, sprejeli odlok o ustanovitvi javnega zavoda Celjske lekarne, za katere se je pred kratkim pisalo, da so boljševidna usedlina? Najbrž ne počene, saj bo nova oblika organaiziranja, predpisana z zakonom o zavodih, omogočila občinam podeljevanje koncesij lekarnam, ne da bi vanje kaj vložile. Pravnoformalno usklajevanje dejanskega stanja z zakonodajo prav lahko privede do ropanja Celjskih lekarn.

»V žalski, šmarski in še nekaterih občinah celjske regije so se že pojavile pobude nekaterih poslancev, da bi se za tamkajšnje lekarne podelile koncesije. Prava bedarija, najbrž pa zvritost, saj Celjske lekarne v šestih občinah celjske regije že četrto stoletje dobro funkcionirajo. S koncesijami in že kar odkritim ponujanjem, recimo žalske lekarne bi lahko avtomatično prišlo do postopne divje privatizacije Celjskih lekarn.

Možno dajanje lekarn v oskrbo nekemu farmacevtu, ki bi najverjetneje skrbel predvsem za blago široke potrošnje, ne bi porabniku niti zaposlenemu prineslo nič dobrega,« je povedala direktorica Celjskih lekarn Herta Knaus.

Poizkusi celjskih občin, da bi imele v svojih lekarnah svoje direktorje, so nesmišljivi, saj se Celjske lekarne preživljajo z lastno 20-odstotno akumulacijo. Osemdeset odstotkov financ jim prinese pogodba, sklenjena z ZZS. Pred polnimi policami zdravil pa nas postrežejo dobro plačani lekarniški delavci.

Franc Furland

z zakonom o lastninskem preoblikovanju podjetij pa je kontrolo nemogoče obiti, in torej ni možno kakršnokoli izpolnjevanje osebnih lastninskih interesov.

Dokler pa bo izvršni svet občine Celje, ki bi v prvi vrsti moral skrbeti za izvrševanje pravil in zakonov, brez posledic kršil in zlorabljal politično moč za ignoriranje sklepov skupščine, zakonov in ne-

odvisnost sodne oblasti, bo veljal rek filozofa Leonida Pitomca, DA NE BOMO USTVARJALI, NE BOMO DELILI IN NE BOMO NAŠLI PRAVICE, ČE PRAVIČNOSTI NI V NAS SAMIH.

V Zdravilišču Dobrna pa kljub vsemu navedenemu ustvarjamo dobre poslovne rezultate. V letošnjem letu ustvarjeni CP znaša približno 8 milijonov DEM, pri čemer je evidentni ostanek 400.000 DEM. Prav toliko znašajo sredstva, namenjena za investicije in za investicijsko vzdrževanje, stopnja akumulativnosti pa se je z lanskimi 5% dvignila na 11,5%. Takšne finančne rezultate je moč doseči le z dobrim tržnim pristopom. To potrjuje tudi struktura CP, saj je ob devetmesečnem poslovanju evidentno razmerje 75:25% v korist gostinsko turistične dejavnosti in v strukturi gostov je velik porast samoplačnikov in tujcev.

Dobro poslovanje se izraža v likvidnostnem stanju. Trenutno so evidentna finančna sredstva v višini mesečne realizacije.

Zaposleni prejajo plače v skladu s kolektivno pogodbo. Naj povem tudi, da 250-članski kolektiv trdno podpira poslovne odločitve in vizijo vodstva, organa upravljanja in sindikata. Hkrati se tudi boji, da bo izvršni svet občine Celje s svojim početjem zrušil poslovanje, vzpostavljeno v zadnjem letu, in ne razume blokiranja postopkov za ugotovitev krivde za prejšnje poslovanje.

Nesluteno velike pa so lahko posledice tega tudi za razvoj kraja Dobrna, saj Zdravilišče Dobrna ustvarja kar 90 odstotkov prihodka v kraju.

Problem je mnogo bolj zapleten in večplasten, kot sem ga predstavil, in je pravnogospodarske narave. Žal pa je s strani izvršnega sveta občine Celje spolitiziran in zamegljen, zato se mi zdi edina rešitev prikazati dejansko stanje preko javnih medijev.

Opomba uredništva: Prispevek direktorja Zdravilišča Dobrna Darka Urbančiča objavljamo v celoti, z malenkostnimi stilističnimi in slovničnimi popravki, ki ne vplivajo na vsebino.

Ogrožen Artur

Na nedavni seji območnega sveta Svobodnih sindikatov v Podravju je predsednik ZSSS Dušan Semolič povedal, da je pisal pismo predsedniku slovenske vlade dr. Janezu Drnovšku, v katerem ga je zaprosil za razgovor v minulem tednu, vendar na vljudno pismo ni dobil niti odgovora. Ker so nekateri člani podravskega sveta že pred tem vodstvu ZSSS očitali, da je glede na sedanje težke gospodarske in socialne razmere do vlade premalo ostro in radikalno, je Dušan Semolič v šali povprašal: »Menite, da bi se dr. Drnovšek odzval na povabilo na razgovor, če bi v pismu besedice 'prosim za razgovor' nadomestil z besedicami 'zahtevam razgovor'?«

Eden od vrlih Štajercev, ki iz prakse vedo, kako se tem stvarjem streže, je hitro pristavil: »Treba je ugrabiti Arturja in ga imeti v karanteni, dokler dr. Drnovšek ne pristane na pogovore in pogajanja s sindikati...«

Kakor je znano, so stavkajoči Štajerci pred časom v ptujskem Agisu zaklenili v tovarno predsednika upravnega odbora, v Gornji Radgoni so občinske funkcije zaklenili v gasilski dom, v Metalni in Kviku pa so »ugrabili« kar celo tovarno oziroma upravno poslopje in direktorjem prepovedali vstop.

TK

OGLASI MALIH

ZAMENJAM

Več metrov dolgo, zelo dobro ohranjeno in vsebinsko bogato knjižno zbirko pred leti politično najaktualnejšega področja »Samoupravljanje in socializem« ugodno zamenjam. Če je le možno za suha žagana bukova drva. Ponudbe pod meter za meter.

NAJAMEM

Čula sam, da delujo na tome, pa da mi uzamejo moje slovenačko državljanstvo. Ja im državljanstva ne dam, zelo težko sem ga dobila. Zato takoj najamem čuvaja za mene - telohranitelja. Platim zelo dobro.

Ponudbe pod: Bodygard-e.

RAZNO

Naša zvesta bralka nam je sporočila, da se je pred dnevi v njeno stanovanje zatekel zelen papagajček. Izredno veliko čebnja, najpogosteje ponavlja: kurbe, lopovi, kurbe, lopovi...

Koga ima v mislih, bi težko ugotovili. Lastnik naj se javi v uredništvo. Diskretnost zajamčena.

IZGUBLJENO

1. novembra sem na kranjskem pokopališču izgubil skoraj polno škatico vžgalic. Poštenega najditelja prosim, da mi jo vrne, ker mi je drag spomin.

Oglasite se pod rubriko: GORENJEČ.

Slovenske investicije po novem

... tudi v Idriji

Humoreska

Prazniki

»Kako ste kaj preživeli prvi november?« nas je vprašal tovariš Neposredni proizvajalec raznih strok, ki je vstopil v bife Bliznja srečanja posebne sorte in seveda takoj zavil v svoj kot za šankom. Pivo ga je že čakalo na pultu.

- Kako to mislite?
»No, kje ste bili?«
- Kje neki!? Jasno, da na pokopališču oziroma na pokopališčih, kjer imamo pokopane svoje.
»Ah da, seveda, letos se prvi november še ni razlikoval od prejšnjih let, čeprav so že pred dvema letoma zavestne in pozitivne družbene sile udarile reformo tega praznika...«
- Kakšno reformo?
»Že dve leti praznujemo ob prvem novembru tudi 31. oktober. Zdaj je to praznik reformacije in je dela prost dan. Sicer pa je 31. oktober tudi svetovni dan varčevanja, praznik mrtvih in varčevanja pa gre kar lepo skupaj.«
- Ali nemara kaj zlobno natolcujete o našem bančnem sistemu, kjer naj bi reformirano oziroma sanirano bančništvo pomenilo za varčevalce gotovo smrt?
»Ah, nehajte konstruirati, čeprav bi se dalo to zanimivo misel zagotovo razviti... Veste, gre za mnogo bolj preprosto stvar, za podaljšane praznike. Preje je bil le praznik mrtvih, torej en dan prost. Zdaj pa je ob tem prazniku še dan reformacije in sta prosta že dva dni. Lani in letos sta ta dva praznika bila na soboto in nedeljo, ampak drugo leto bosta na ponedeljek in torek. To pa pomeni, da bomo prihodnje leto prosti že štiri dni skupaj. Potem se bo že splašalo iti na kakšen daljši izlet, v kakšno zdravilišče ali tujino...«
- Kaj pa obiski na pokopališču? Kaj pa spoštovanje do naših mrtvih?
»Ba, ba, ba. Pustite mrtve pri miru, saj vam ne bodo ušli. Sploh pa mislim, da bo do pravega jesenskega turističnega razcveta prišlo šele takrat, ko bo na protestantski praznik ustrezno odgovorila še katoliška cerkev...«
- Mislite, da si bodo katoliki upali ukinjati protestantski praznik?
»Nasprotno, ali še ne poznate slovenske družbe? Ta družba deluje na principu, da s popravo krivic ne bi delali novih krivic. In če je eden kaj ukradel, pri nas solidarnostno dovolimo, da ukrade še drugi. No, tako bo tudi s prazniki. Dan reformacije ostane, zato pa bodo katoliki zahtevali, naj bo ob dnevu mrtvih oziroma ob vseh svetih, torej ob prvem novembru dela prost dan še dan vernih duš, 2. november, kot je bilo to pred vojno. To pa bi bil že kar lep tridnevni prazniček in s soboto in nedeljo bi se dalo priti že daleč. No, in če bi na ta katoliški izziv odgovorile še povsem laične sile, ki jih je na Slovenskem vsaj toliko kot katolikov, in zahtevale še praznik na svetega Marina dan, potem bi se ta praznični jesenski vikend raztegnil tja do 6. ali 7. novembra, ko goduje Martin, ki naredi novo vino...«
- Ampak preseneča pa me, da vi, ki tako radi pijete, ne veste, kdaj ima alkoholni zaščitnik Martin svoj praznik...
»Martin je vinski patron, mi pivci piva imamo svojega patrona. To je Gambrinus.«
- In kdaj ima ta Gambrinus svoj praznik?
»Vsak dan!«

Bogo Sajovic

Mikličevo opozorilo

Gregor Miklič, član vodstva SSS in državni svetnik, je dan po tem, ko je v DE izšel spisek 30 rekordnih slovenskih plač, na hodniku doma ZSSS začopatil Vinka Kastelica, češ kaj se vtikajo v direktorske plače. Naj bi se raje v ministrske. Pa ga je Vinko takoj potolažil, da so se v ministrske še kako vtaknili, in to pred direktorskimi. Iz dobro obveščenih virov pa nam za zdaj še ni uspelo zvedeti, ali se bo ROS družbenih in državnih organov po ministrskih in direktorskih zdaj vtaknil še v svetniške plače oziroma nadomestila. Vsekakor bo treba pohiteti, saj grozi, da bo namesto sindikata »umazano« delo opravil kar svetnik Dušan Plut, ki mu nekako ne gre v glavo, da njegovo svetniško nadomestilo znaša toliko kot proforska plača na univerzi. Še najbolj pa Pluta grize vest, da potem takšni svetniki potrjujejo »demokratske« zakone o omejevanju stavke črnsko plačanim policistom.

Janševo pismo

Janez Janša, minister za afere, je napisal pet strani dolgo pismo

Socialistični internacionali, v katerem evropske socialiste obvešča, da so pravi socialidemokrati le v njegovi SDSS, vse drugo, na čelu z ZLSD, pa nekdanji privilegirani komunisti, ki so spremenili barvo tolikokrat, kolikokrat so spremenili ime svojih strank. Pozabil je dodati, da je bil nekoč tudi sam komunist in da bi bil rad privilegirani, vendar mu to takrat ni uspelo. Priložnost se mu je ponudila šele po padcu komunizma in razpadu Jugoslavije, k čemur je Janša prispeval svoj zgodovinski delež. Njegovi »zgodovinsko« utemeljeni privilegiji zdaj naraščajo premo sorazmerno z gospodarskim propadanjem Slovenije. Janša bi bil za svojo oblast pripravljen uničiti še eno državo. In to mu za zdaj kar dobro uspeva.

Kmetičev etos

Slavko Kmetič, šef sindikata strojevodij in nekdanji poslanec, ni uspel doseči svojega zgodovinskega sindikalnega cilja - upokojitve po svinskem zakonu o poslancih. Ne zaradi moralne drže, o kateri smo pisali v prejšnji številki, temveč preprosto zato, ker ni izpolnjeval pogojev. To pa je povsem v skladu z njegovim članstvom v SLS, ki se z načeli trka na Šmarni gori, v resnici pa rije po blatu Ljubljanskega barja. Zaradi takšnega novega etosa je zdaj Slavko na vrsti, da se opraviči vsem, ki jih je z njim zavedel. Objava faksimila dokumentov, ki bodo Slavka postavili tja, kamor sodi, sledi v prihodnji številki DE. Udbokuli

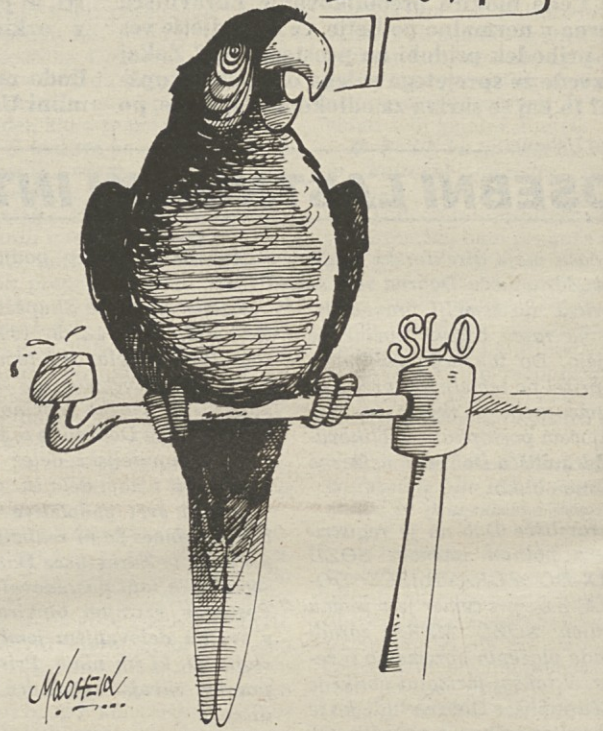
Izjava tedna

»Celibat v katoliški Cerкви je prepoved, ki posega v biološko stran človeka in ima nanj ogromen psihični vpliv. Duhovniki spočnejno otroke, ki jih nato ne priznajo. Seksualnost je del biološke zgradbe človeka, ki jo je brez deviantnih posledic nemogoče izničiti.«

Gezo Filo, evangeličanski duhovnik

Ujetega ptiča osamosvojitvena tožba

KURBE, LOPOVI, KURBE, LOPOVI...

Horoskop

Previdni mož

Katoliška cerkev se je v renesančnem obdobju vse bolj pogrezala v nemoralno, korupcijo in pretirano razkošje. Visoke cerkvene funkcije so dobivali s podkupovanjem ljudi, ki z duhovniškim stanom niso imeli nič opraviti. Z denarjem si je vsakdo lahko kupil odpustke za kakršen koli greh in cerkev se je vse bolj odmikala od svojega pravega namena. Takšno stanje je začel motiti tudi nekateri ljudi v cerkvi. Med njimi je bil duhovnik Martin Luther (rojen 10. novembra 1483), ki je povzdignil svoj glas proti tistemu, kar je v cerkvi kot ustanovi štel za napačno. Tako je na vrata svoje cerkvice pribil papir s 95 tezami, v katerih je grajal uradno cerkev in razkril svoje poglede, kako bi jo izboljšal, spremenil. Te teze so odjeknile po svetu, in čeprav to ni bil osnovni Lutherov namen, pripeljale do velikega cerkvenega razkola. Za novo veroizpoved so se ljudje izrekli zaradi različnih razlogov, največkrat pa prav zaradi gospodarskih. Nova različica je namreč terjala ukinitve cerkvenih posesti in prenehanje plačevanja tributov cerkvi. Za prvo so se navduševali predvsem plemiči, ki so tako želeli pridobiti del cerkvenih posesti, za drugo pa navadni ljudje, ki jim je to pomenilo eno, in to ne majhno obveznost do gosposke manj. Po dolgih verskih vojnah, ki so precej razdejale Evropo, se je nova vera »prijela« predvsem na severu, medtem ko je katolicizem ostal na jugu. Bolj kot v verskem pa je bil Luther previden v zakonskem življenju. Ko se je želel poročiti, je njegova žena že imela zaročenca, s katero so jo starši zaročili proti njeni volji. Temu zaročencu je Luther pisal: »Se vedno vas ljubim, jaz pa bi bil srečen, če bi vaju videl združena.« Ko še na drugo tako pismo ni bilo odgovora, se je poročil z njo. V tem tednu so se rodili še turški sultan Sulejman Veliki, poljska znanstvenica Marie Curie-Sklodowska, švicarski znanstvenik Paracelsus, francoski kipar Auguste Rodin in nemški pesnik Friderich Schiller.

Politik novega kova

Pri uporabi operativnih metod najbolj težko čaka na pošto iz Beograda!

VREME

Piše: Andrej Velkavrh

Konec tedna lepši

Po hladnem koncu oktobra se je vreme z začetkom novega meseca spet spremenilo. Vlažno in zamegljeno ozračje s šibkimi vetrovi nas bo kmalu opomnilo, da prihaja čas, ko bomo večkrat zatiskali nosove pred smradom, ki ga zahteva naše udobje, topli bivalni prostori. Pred nekaj stoletji bi zaman iskali tople sobe. Takrat so se ljudje pač topleje oblačili (obleka Henrika VIII. je tehtala kar nekaj deset kilogramov). Z žveplom so sicer manj onesnaževali zrak okoli sebe in tudi niso poznali kislih padavin, nosove so si pa kljub temu zatiskali, pa ne samo pozimi... Današnji čas resda zahteva obleko, ki nam omogoča večjo gibljivost. Težko si predstavljamo osebo v dvornih oblačilih znamenitega angleškega kralja, ki bi tipkala na računalnik. Najbrž bi se težko zrinila tudi v malo večji avto. Okolju na ljubo bi se danes pač težko odpovedali dvajsetim stopinjam.

Kakšen bo konec tedna? V soboto se bo vreme postopno izboljšalo.

Table with 15 columns and 15 rows containing various words and their Slovenian equivalents.

Nagradna križanka št. 47

Rešeno križanko nam pošljite do 15. novembra 1993 na naslov: ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, 61000 Ljubljana p.p. 479 na dopisnici ali v pismu s pripisom Nagradna križanka št. 47. Nagrade so 1.000, 700 in 500 tolarjev. Rešitev nagradne križanke št. 45: SAN SEBASTIAN, PREISKOVALKA, ATIKA, NIN, AR, MIM, LAUDA, HELENA BLAGNE, STENDHAL, RIMA, IMAM, ORO, AROMA.

TIK, FORMA VIVA, OSA, AJA, ITA, MAJAR, KAMERAD, GO, ANANA, ADE, ERDELJ, OGABA, ACIS, NIAS, EKSOTIZEM, DK, IZREK, ETNOLOG, DEL, JEDRINA, INOVACIJA, AMA, PAN, TA, NOMAD. Izzrebrani reševalci nagradne križanke št. 45: 1. Srečko Sagadin, Vrhole 41, 62318 Laporje 2. Srečko Lozej, Na jami 3, 61000 Ljubljana 3. Nataša Lipovšek, Preglov trg 6, 61120 Ljubljana. Nagrade bomo poslali po pošti. Križanko pripravil SALOMONOV UGANKAR.